

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Jonstoni Historia Naturalis

Ioannis Ionstoni|| Theatrvm|| Vniversale Omnivm|| Animalivm|| Insectorvm

Jonston, Jan

Heilbrunna, MDCCLXVIII.

VD18 90529197

Titvlvs II. De Insectis Coleopteris seu Vaginipennibus.

urn:nbn:de:gbv:45:1-11095

mesunt. Ad hos pertinent quos *κνίπας κεντρικὰς* Graeci, Latini *Culices Herculeos* vocant. Inertes vivunt, et nonnisi ex occisis sui generis culicibus cum succo et sanguine plenos conspexere, victitant. *κνίπες*, vel *σκνίπες*, ἀπὸ τῆς κνίβειν, quod mordendo vellicent et pruritem excitent dicuntur: Theophrastus vocavit etiam

Theophr.
H. P. 2. cap.
ult.

Theophr.
H. P. 4. c. 17.

ψῆγες. Videntur, secundum Plinium, ex humore dulci subdito corticibus in quercubus nasci, quod ex Theophrasto sumptum est. Velandus Insulanus Pharmacopaeus, ex quercus pillula, et gallae foraminulentae meditullio frequentes prorumpere observavit. Proveniunt et in ulmo, napo, rapis, polio, lentisco, terebintho, et aliis, cum vel sine putrefactione. Humorem ulmi vesicis prima germinatione inclusum si aruerit, in *κνίπας* mutari, Symphorianus author est. Hortos praecipue riguos infestant et incolunt. Pyramidis instar in aëre sublimes videntur, vesperi praecipue et juxta sepes. Obliti fere eramus

Arist. H. A.
1. cap. 19.

Vinaceorum, quos forte Aristoteles *κνώπας* vocat. Trahunt ex vermiculis, qui in faece aceti gignuntur, originem, ἐκ σκωλήκων, οἱ γίνονται ἐκ τῆς περὶ τὸ ὄζον ἰλύος. Generantur ter septem diebus. Vottonus in igne quoque nasci scribit: quod difficulter credetur.

Arist. H. A.
5. c. 20.

In America circa metam incognitam et ad Nicolai portum mirae

sunt magnitudinis. Incolae *Yetim* vocant. Lerijs inter pulices numerat apud Nierembergium nisi sphalma non est. In *Brasilia* est genus quoddam paulo minus vulgari-
bus tinnulis, elegantissimi coloris. Crura habet exilia sex brunni coloris, raris pilis hirsuta: Caput rotundum in duas partes veluti fissum, superiusque ex viridi elegantissimus color resplendet ad latera purpurascens. Posterius corpus definit in aculeum satis longum, superius ex viridi elegantis aurei coloris et pilis raris hirsutum: habetque quinque juncturas subnigricantes: alas duas tenues satis longas, iridis colores representantes, imo superantes: in capite cornicula duo, etc. Sed haec per microscopium exploranda. In *Hispaniola* invisibiles quidam sunt, sed adurentis ictus. Littora amant, nec in interioribus inveniuntur. In ramis arborum circa eos praesidium. His domos cingunt. Huc forte *Musca Culiciformis* Moufeti spectare, nisi coire scriberet, quod Culicibus negavimus.

Mareg. H.
N. Brasill.
c. 7.

Nieremb.
H. E. 13.
c. 10.

Aldrovandus, ne et circa istos nobis deesset, duas iconum variorum tabulas proponit, iisdem duas alias species adjicit. Qui exacte cum muscis Moufeti comparaverit, haud paucas inter eas inveniri fatebitur.

Prima tabula n. I. *Culex communis* dicitur. Vide p. 386.

Aldro. 3. d.
Insect. c. 6.

Bonon. editionis.

TITVLVS II.

De Insectis Coleopteris seu Vaginipennibus.

CAPVT I.

De Locustis.

ARTICVLVS I.

De Locustis in genere.

Tantum de Anelytris tam quadripennibus quam bipennibus sufficiat: sequuntur *Coleoptera* seu *Vaginipennia*, *Locustae* nempe, *Gryllus*, *Scarabaeus*, ad quem *Proscara-*

baeus spectat, *Cantharis*, *Ips*, *Buprestis*, *Coccojus*, *Cicindela*, et *Blatta*. Nullo aculeo infestare, difficulter volare, pennas fragiles et cortici inclusas habere, sedentia potius quam alata

alata videri, commune omnibus. De LOCUSTIS tanquam maxime notis primo agemus.

Videntur apud Latinos forcitae nomen, vel quod sint longis pedibus instar hastae, vel quasi loca ulla, quod messes et alia quod attingunt urant. Graeci in genere ἀκρίδας, παρὰ τὸ ἀκράς τῶν ταχύων καὶ τῶν φύτων νέμεσθαι, quod summitates segetum et plantarum depascantur, vocant. Μαΐζεξ, κύρνοι, πάρνοι, μολεῖς, ἀψιδάβη, βράχ, ἀκαρ, μαντῖς, κέρνω, τρώχαις, ῥιζαχόσκη, quod apud Dioscoridem legitur, specierum quarundam nomina esse videntur. Cretenses Ἀχρεον vocant: quibusdam forte βρέττανα, et φέβαεα, quae iisdem ἀκρίς dicitur. De nominibus Ebracis consule Aldrovandum. Dioscoridi μεγαλόκωλον vocatur, quod posteriora duo crura longiora habeat.

Egregie et breviter Claudianus depinxit.

*Horret apex capitis, modo fera
lumina surgunt,*

*Vertice cognatus dorso durefcit
amictus,*

*Armavit natura cutim, dumique
rubentes*

*Cuspidibus parvis, multis acuerē
rubores.*

Albertus, caput habere figura equi scripsit: et ante os duo additamenta, dura, quae labiorum et dentium vicem suppleant. Aculeus est pro cauda, pedes sex, posteriorum crura longiora et ad seipsa reflexa, (Plinius foris curvari dixit) ut melius de terra attolli possent; intestinum unicum sanie et sordibus (succus is plantarum est) plenum. Nigidius oculos iis negat: sed Plinius concedere videtur, quod et Claudianus facit. Insectorum, inquit, omnium, et quibus testacea operimenta, oculi moventur, sicut quadrupedum aures. De alis perpetuum non est. Aliae simplicibus, pluribus aliae volant; quaedam fallunt. Nec color, quod auctori de rerum natura visum. Sunt virides, nigrae, lividae, variegatae. Exuvium serpentum instar deponere,

quo tempore operculum circumrumpitur, Aristoteles testis est.

Nulla eas non fere terra alit; in quibusdam tamen frequentius grassatur hoc malum. Visae nuper in Russia, cum servi et mancipia ad signa convolarent, et legiones facerent. In Syria militari imperio olim necabantur. Italiam ex Africa, inquit Plinius, maxime coortae infestant, saepe populo ad Sybillina co-

cto remedia confugere, inopiae metu. In Cyrenaica regione lex etiam est, ter anno debellandi eas, primo ova obterendo, deinde foetum, postremo adultas: desertoris poena in eum qui cessaverit. Et in Lemno insula certa mensura praefinita est, quam singuli enecatatum ad magistratus referant. Civitatem in Africa ab eis pulsam M. Varro auctor est. Apud Nigritas singulis trienniis ad duodecem milliarium spacium terram inumbrant, si Cadamusto fides. Circa Brundisium quotannis agros absumunt. Apud Cassini montis incolae tot, ut Seleucidas aves a Jove sibi precentur. Planis vero rimosisque locis maxime gaudent; quanquam et in montanis, ubi Cotinus provenit, invenias.

Herbis et segetibus victitant. Ideo μάσκα Nicander σιταφαγόν vocat. Amygdalorum floribus impinguntur; si authorem de natura rerum sequimur: folia quoque lauri depascuntur et vites. Ideo haud sine causa Plinius. Pabula petere sciunt. Deorum ira pestis ea intelligitur. Namque et grandiores cernuntur, et tanto volant pennarum stridore, ut aliae alites credantur: soleoque obumbrant, sollicite suspectantibus populis, ne suas operiant terras. Sufficiunt quippe vires: et tanquam parum sit maria transisse, immensos tractus permeant, diraque messes contegunt nube, multa contactu adurentes; omnia vero morsu erodentes, et fores quoque tectorum.

Plena de iis Historiarum monumenta, inter quae et memorabilia quaedam occurrunt. Anno Christi 591. tantam Italiae intulere pestem, mortuae ad littora ab Africa delatae,

Arist. H. A. 8. c. 17.

Locus.

Plin. H. N. 11. c. 29.

vidus.

Plin. H. N. 11. c. 20.

Plin. H. N. 11. c. 29.
Aristot. de part. anim. 4. cap. 6.
et H. A. 4. c. 6.
Plin. H. N. 11. c. 37.

areg. H. Brail. 7.

cremb. E. 13. 10.

dro. 7. d. lect. c. 7.



delatae, ut DCCC. M. hominum per-
 riisse, Julius Obsequens scribat. Quae
 anno 874. Galliam vastabant, senis
 pedibus, ac duobus dentibus duris-
 simis instructae erant. Duces prae-
 missi pridie castra metabantur. Vo-
 litabant diurno itinere, quatuor aut
 quinque millia passuum. Britanni-
 co absorptae mari, mox ad littora
 rejectae, ingentem pestilentiam ex-
 citavere. Anno 1542. alis per ini-
 tia carebant; mox binas, tandem
 quatuor assumebant. Anno 1543.
 in Lucano agro tam frequentes con-
 venerant, ut glomeratae cubiti alti-
 tudinem excederent. Sub exortum
 Tartaricorum et Cosacorum apud
 nos ante biennium motuum, visae
 quoque iisdem quibus tumultua-
 tum est locis. Tantum eorum ag-
 men, ut postquam confedisent,
 equorum in viis ungulas obtegerent.
 Mirum, non ulterius rabiem eam
 rusticam progressam, quam istae
 pervenerant. Nondum Lublinum
 attrigerant, cum versis velis, Orien-
 tem a quo ferebantur, repetiere.

Generatio. Generantur ex putri et per coi-
 tum. Ex phalangiis procreari, apud
 Aristotelem, ni fallor habetur. Ex
 putridorum corporum, ficciore in-
 primis temporis constitutione, apud
 alios. Sub bello civili in Sicilia, in-
 sepultis mortuorum cadaveribus in-
 gens Attelaborum prodiit copia, si
 Plutarcho credimus. Veris autem
 tempore a Zephyro et Lybico ven-
 tis, si Diodoro Siculo, ex deserto ad
 Aethiopas Acridophagos deferun-
 tur. Austro et urente vento defer-
 ri Sacra Scriptura habet. Ibidem
 ut et in Lybia, Strabone prodente,
 quod raro aut nunquam pluat, et
 lacus crenosi fiant, magna copia ori-
 tur. Foeminas ex se concipere,
 Vincentius in ea quam nutrit, et
 praegnantem invenit docuit.

Arist. H. A. Coitus idem qui et insectorum
 §. c. 28. omnium, quae coeunt, marem qui
 minor, portante foemina. Mas in
 congressu duos illos aculeos dorso
 ultimo eminentes, per caudae infle-
 xionem in foemellae uterum im-
 mittit: foemina subagitata intente
 alvum movet, et se ima parte mari

Jul. obsequ.
 de Prodi-
 giis.

Moufet. de
 Insect. 1. c.
 16. ex Eker-
 lio.

Plut. in vi-
 ta Cleoni-
 dis.

Diodor. Si-
 cul. 3. c. 3.

Strabo
 Geogr. 17.

Vincent. in
 speculo.

Arist. H. A.
 §. c. 28.

Plin. H. N.
 11. c. 29.

applicans, illum diutius continet,
 modo vulvae hiatu, modo ejus con-
 tractione, venerem sibi jucundio-
 rem reddens. *Visuntur enim mea-
 tus duo in foeminae pudendo, inter-
 stitio quodam disjuncti;* (verba sunt
 Moufeti) *et crassiusculo operimento
 contecti: quod externa sui parte ni-
 gricat, durumque est et cartilagine-
 que, intus autem leviter hirsutum,
 rugisque quibusdam quasi scabrum
 videtur.* Ad hujus operimenti fun-
 dum uterus albicans, instar mulie-
 bris pudendi cernitur. Quia ita hae-
 rent, ut nec saltu, nec motu, vix
 manibus avulsae discludantur, tardo
 digressu coire Plinius scripsit. Pare-
 re in terra fixo caulico illo (*καταπή-
 ξασαι τὸν πρὸς τῇ κέρκῳ αὐλὸν*) qui cau-
 dae adnascitur: ac universim et loco
 eodem, foetum simul non sparsim de-
 ponere; ita ut quasi favus esse videat-
 ur, apud Aristotelem habemus. Aristot. l.
 Hinc vermiculos specie ovi oriri ad-
 dit, qui terrena quadam praetenui
 tanquam membranula ambiuntur:
 dissecta emergunt locustae et evo-
 lant. At vero ova ineunte Autum-
 no condensa patere, experientia ha-
 betur: tamque mollis faetura haec
 est, ut ad tactum levissimum conte-
 ratur. Ea durant hyeme sub terra,
 cujus visceribus committuntur. Sub-
 sequenti anno exitu veris, (conco-
 ctione quasi peracta) emittunt par-
 vas nigrantes, et sine cruribus pen-
 nisque reptantes. Mori matres cum
 pepererint certum est, vermiculo sta-
 tim circa fauces enascente, qui eas
 strangulat. Eodem tempore et ma-
 res, dissipato per validam Venerem
 calido, obeunt. Alii duplicem ea-
 rum foetum, geminumque exitum
 tradunt. Vergiliarum exortu pare-
 re: deinde ad canis ortum obire,
 et alias renasci. Est vero et alius Plin. l. c.
 eorum obitus. Gregatim sublatae
 vento in mare aut stagna decidunt.
 Forte hoc casu evenit, non (ut pri-
 sci existimavere) madefactis noctur-
 no humore alis.

Visu sunt hebetiores, quod du-
 rissimis sint, propter palpebrarum
 carentiam oculis. *Vox* earum ab
 occipitio proficisci videtur eo loco,
 ubi

Plin. H. N.
 11. c. 29.

Plin. l. c.

Theophr.
 de animi-
 bus quae
 loquuntur
 tant.

Animalia
 actione.

Arist. H. A. 4. c. 9. ubi commissura scapularum. Vt Dalechampius legit: ut in textu est.

Eo loco in commissura scapularum quasi dentes habere existimantur; eosque inter se terendo stridorem edere, circa duo aequinoctia maxime; sicut cicadae circa solstitia.

Aristoteles *πηδάλιους τὸν ἴσθμον* facere scribit, per quae alas et femina innuere videtur.

Alis edit observavit Casserius. Impositae sibi invicem alae moventur; quarum superior parte intima corpus habet subnigrum, durum, per transversum locatum: inferior ejusdem substantiae corpusculum in extremitate orae superioris parte externa, cui perbellum tympanum adjacet.

Plin. l. c.

Veteres nec volare eas noctibus propter frigora tradiderunt, ignari, etiam longinqua maria ab ipsis transiri, continuata plurium dierum, (quod maxime miremur) fame.

Sed hic volatus divinae praeceptionis signum potius est. Alias non tam volant quam saliant, iterumque pennis deficientibus cadunt in terram. Dum se in aërem attollere conantur, cruribus primum se impellentes subvolant, postmodum alis evaginatis evolant. Altius sese efferunt, aestu urente. Militari ordine uti quibusdam exemplis firmatum est.

Plin. l. c.

Tam frivola ratione morientes, serpentem cum libuit, necant singulae, faucibus ejus apprehensis mordicus.

Vidit id et Majoli olitor. Graculi adverso volatu earum exitio occurrunt. Ideo a Lemni incolis colebantur. Idem Galeritae et Ibi-des faciunt.

Aristot. in auscult. mirabilib.

In Argo cum scorpione congregiuntur, inde Scorpioniachi dicti, et aculeo exarmatum, interficiunt, et devorant.

Pestem, famem et bella portentunt. Illam infecto a mortuis et putrescentibus aëre. Hanc, absumptis satis, et quicquid fructuum arbor ferre potuit. Ista, cum militari quasi ordine procedunt. Cum Anno 1543. stupendis agminibus per Illyricum in Italiam convolarent, Turea Rhegium occupavit, Ostitae subsedit, Nicaeam cepit, et multa Christianorum millia, cum sexcentorum millium ducatorum praeda adduxit. Idem tumultuantibus Cosaccis

et rusticis nuper in Polonia factum: et quod mireris, eo usque lymphaticam illam nebulo num colluviem pervenisse, observatum, quousque locustae, quae praecefferunt, delatae.

Variis tantae pesti remediis, conata est occurrere humana industria. Nonnulli cucumeribus sylvestribus et lupinis amaris in muria fervefactis eas conspergunt. Quidam vespertilioes ex sublimibus arboribus suspendunt. Nonnulli captas exurunt. Odore illius fumi vertigine corripiuntur. In Chuerch Scytharum Catainorum civitate, lacus cujusdam praesentia eas arceat. Mediolanensis praefectus An. 1542. constituto in collectas praemio, brevi tempore duodecem mille saccos implevit.

Mane colligi debent, dum torpidae sunt: collectae terra obrui, ne ex occisarum ovis novae prodeant. Vites non attingent, si prope radicem tria sinapeos grana confeceris, si Geoponicorum auctori credendum.

Aristoteles odorem cornu cervi, sulfuris, aut styracis suffi-

Remedia contra locustas.

Arist. H. A. 4. c. 8.

tum commendat. Arnoldus bovini aut vaccini stercoris, aut cornu sinistri fumum. Palladius fluviatiles vel marinos caneros fictili vasi cum aqua immisos, si tecti sub dio stuantur, ut decem diebus in Sole vaporentur. Quicquid ea aqua perfundetur, illaescum manebit. Magorum remedia apud Plinium vide; plura apud Mousetum in Theatro Insector. p. 125.

Pallad. R. R. l. Tit. 35.

Plin. H. N. 37. c. 9.

In Cibis olim Aethiopibus Sillis, falfugine duratae erant. Nec non Africanis, Syris, Persis, Arabibus, Mandis, et qui Lybiae loca incolunt. Hodie in Orientali et Occidentali India comeduntur. Sed brevis eorum qui vescuntur vita. Quadragesimum aevi annum nullus supergreditur. Quin successu temporis dracunculi in pedibus exoriuntur: quos huic vieti Mercurialis adscribit. Cibus et Johanni Baptistae fuisse. In Medicina quoque adhibentur. Sufficu stranguriae maxime mulierum juvantur. Stercus panis confert, et morphaeae pedesque earum verrucas eradicant.

Plin. H. N. 6. c. 28.

Mercur. var. lect. 2. c. 20. Plin. H. N. 30. c. 14.

X

ARTI.



De Differentiis Locustarum Moufeti.

Tantum de Locustis in genere,
Differentias ex Aldrovando et
Moufeto dare visum est. Hic in non
alatas et alatas: illas in vulgares et
variores distinguit.

Alatarum vulgarium locustarum
sex sunt *Majores* omnes virides, tam
foeminae quam mares, quinque *Minores*
multicolores. *Prima* Majorum
cucullo veluti herbaceo, caput,
collum, mediumque fere corpus
contegit: alae a collo subtrus oriun-
tur, virentes, parvis paucisque ni-
gris maculis insignitae, dorso item
virenti, venter fuscus subjicitur,
caulis extremo nigricante; magnum
illi os, et dentes validi latique, ad
fruges absumentas egregie nati.
Secunda huic similis videtur, sed
epomis collo annectitur; nasus item
et os ipsum magis rubescunt, pun-
ctaque in alis habet majora. *Ter-
tia* viridis omnino vultus; crura
albicant, cauda nigricat, alas macu-
losores obtinet, et circa extrema-
tes ex albo rubescentes.

Hae autem *faeminae* sunt, a qui-
bus tres itidem mares hoc discrepant,
quod vel extrema cauda, vel supra
caudam, duos tresve gestant acu-
leos, medioque item caputio magis
rubent. *Prima* minorum species,
Holtspecht Tigurinis dicta, corpo-
re nigro, externis alis maculosis, in-
ternis minio illitis conspicitur; cru-
ra absoletius fusca, lineisque niger-
rimis fusque deque productis accu-
rate picta. *Secundae* antennae oculi
tibiaeque suave rubent; crura lineis
item nigris variegata, alae lentigino-
sae; venter surde rubens ex flavo,
scitam nobis bestiolam et pulchram
exhibent. *Tertia* ex nigro cinerea
videtur, antennas habens brevissi-
mas, atque alas praeter morem
corpore longiores. *Quarta* undi-
que absolete viret, nisi quod capu-
tium nigris duabus lineis ornatur,
tibiaeque postremae vivida quadam
rubedine resplendent. *Quinta* non-
nihil minor caeteris, sed colorum si-

tu, et varietate gratior. Corpus illi
nec non facies et pedes Xerampeli-
ni; alis virentibus gestit, caputioque
aurea quadam instita per medium
ducta splendente. Omnibus istis mi-
noribus alae longitudine corpori ae-
quales, vel longiores; nullum item
caulem, nullum in cauda spiculum
gestant, pratisque et in pascuis (ra-
ro inter segetes) luxuriant; ut in
Galliis nostraque patria Britannia
saepe vidimus.

Rariores tres tantummodo species
vidimus, *Italicam*, *Graecam*, et *A-
fricanam*. Illae *mantis* dicuntur,
vel quia suo adventu, (primae enim
omnium apparent) ver praefagiunt,
ut Anacreon cecinit; vel famem
praedicunt (ut Caelius et Scholiastes
Theoc. annotarunt); Vel quia ante-
riores pedes veluti manus, suppli-
ces semper tenent atque elatas, va-
tum more; qui eo gestu orationes
ad Deos fundere solebant. *Mantis*
Italicae cujus hic Iconem reprae-
sento) mentionem facit *Rondeletius*
libro de Piscibus fere in haec verba.
Pectus habet longum, tenue, cucul-
lo reatum, caput simplex: oculos
sanguineos, satis magnos, antennas
breves, pedes sex, locustarum mo-
re, sed anteriores multo crassiores
longioresque caeteris, quos quia
junctos plerumque elevat, (precanti-
um ritu) a nostratibus *Preque Dieu*
dici solet: totum corpus macilen-
tum est. Tam divina censetur Be-
stiola, ut puero interroganti de via
altero pede extento rectam mon-
stret, atque raro vel nunquam fallat.
Cauda illi bifurca, setaceis duobus
aculeis praedita: atque ut manuum
elevatione vates refert, ita etiam et
motus similitudine, neque enim lu-
dit ut alii, neque saltat, neque ge-
stit; sed lente obambulans mode-
stiam retinet, et maturam quandam
ostendit gravitatem. Hanc quam-
vis in agro Monspeffulano saepe se
vidisse Pennius affirmet; tamen Ico-
nem ejus ab ornatissimo Antonio Sa-
raceno

Muscae referendae ad Tab. j.

Aldrov :

Tab. x



Ad Tab. 2. Aldrov.

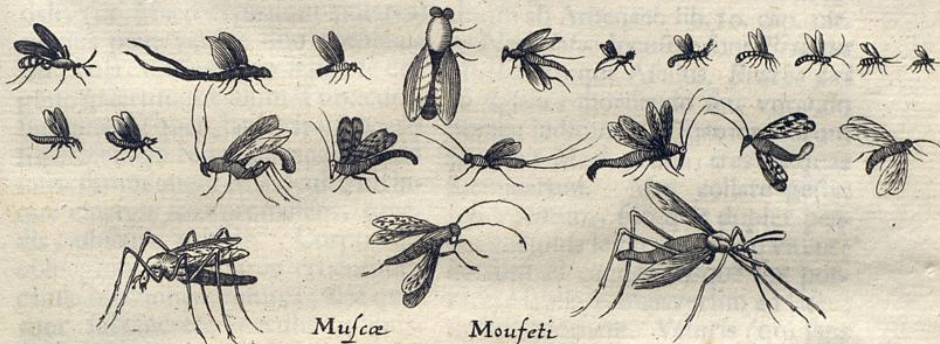


Ad Tab. 3. Aldrov.



Culices

Mücken



Musca

Moufeti

Musc. Lupus.

M. Carnivora

M. Aquatica

M. Bucularia. Afilo



Afily Apiaris

M. Tabanides

M. Scorpuros

M. Bipilis Mouf. 2

M. Bip. 3.



M. uniseta

M. Mirabilis

M. quadrupelo

M. Bip. 4.

M. Tripilis

M. Bip. 5.



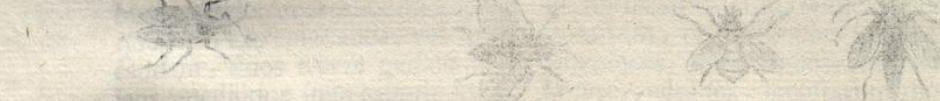


De Differentiis

Tab. 2. Alph.



Alphabeticus Index
 Tab. 3. Alph.
 Tab. 4. Alph.
 Tab. 5. Alph.
 Tab. 6. Alph.
 Tab. 7. Alph.
 Tab. 8. Alph.
 Tab. 9. Alph.
 Tab. 10. Alph.
 Tab. 11. Alph.
 Tab. 12. Alph.
 Tab. 13. Alph.
 Tab. 14. Alph.
 Tab. 15. Alph.
 Tab. 16. Alph.
 Tab. 17. Alph.
 Tab. 18. Alph.
 Tab. 19. Alph.
 Tab. 20. Alph.
 Tab. 21. Alph.
 Tab. 22. Alph.
 Tab. 23. Alph.
 Tab. 24. Alph.
 Tab. 25. Alph.
 Tab. 26. Alph.
 Tab. 27. Alph.
 Tab. 28. Alph.
 Tab. 29. Alph.
 Tab. 30. Alph.
 Tab. 31. Alph.
 Tab. 32. Alph.
 Tab. 33. Alph.
 Tab. 34. Alph.
 Tab. 35. Alph.
 Tab. 36. Alph.
 Tab. 37. Alph.
 Tab. 38. Alph.
 Tab. 39. Alph.
 Tab. 40. Alph.
 Tab. 41. Alph.
 Tab. 42. Alph.
 Tab. 43. Alph.
 Tab. 44. Alph.
 Tab. 45. Alph.
 Tab. 46. Alph.
 Tab. 47. Alph.
 Tab. 48. Alph.
 Tab. 49. Alph.
 Tab. 50. Alph.



raceno Genevensi Medico missam fuisse, in schedis memorat. Alteram Mantis speciem ἀνθηρογραφέισαν Vienna misit Carolus Clusius e Graecia allatam quae magnitudine et forma priori similis, alium tamen colorem ex naturae locive dono accipit, habet enim cornicula saturate lutea, hiacinthinum ocellum; alas ex luteo fatiscientes; corpus reliquum amethystinum, nisi quod tibiae priores pilosioresque suffragines albescerent, et recurvae digitorum chelae nigrescerent. *Africanam* e Barbaria nostris aliquot sumptibus accersivimus, gracilem, quinque uncias longam, cucullatam, capite pyramidalis, (ut Macrocephalum putares) e cuius pene vertice duo cornicula latiuscula, unciam fere longa se erigunt, galerumque illum Turcicum, biplumem (quali Janisarii utuntur) superbientem repraesentant. Paulo infra summitatem ejus oculus utrinque emergit satis prominens, grandis, obscure rubens. Corpus illi oblongum, purpureo cruentum; cauda hirundinia, bifurca; alae quatuor subcinereae maculis quibusdam fuscis ornatae. Priores pedes tibiaeque pergraciles; posteriores, robustae, lacertosae, longae, et ex maculis transversim per femora distinctis subnigrae.

Atque haecenus de vulgaribus locustis aligeris, atque etiam rarioribus satis dictum sit: nisi forte alias differentias adjicere necessarium mecum una existimaveritis. Nam *vulgarium* facies torva, oblonga, rugosa, velut squamis munita, quae os fere contegunt: dentes illis superna parte affixi, lati nigricantes, durissimi, quibus aristas facile mandunt, maximoque cum stridore fortiter conterunt. *Graeca* vero et *Africana* locusta breviori apparet vultu, dentibusque adeo est languidis, ut mollissima tantum gramina et summitates herbae depascant. Vulgaribus antennae longae admodum; Manti vero perbreves: thorax illis durus, cartilagineus, validus; huic fere nullus, inanis, languidus. Illis item alvus mollis, longa acumina-

ta: his contra, durior, plena et torosa. Utrisque quatuor alae membranae quasi ex nervorum filis contextae; nam licet interna complicata duplex videtur, ubi tamen extenditur simplex apparet. Id quod Jodoco Willichio fraudi fuit, dum oculorum errore lapsus, sex locustis alas imprudenter adscriberet. Jucundum sane fuerit in nonnullis utriusque generis locustis animadvertere quorundam femora sexangularia, affabre in suis areis levigata, plexuque retiformi artificiose picta. Vulgares locustae oculos habent magnos et prominentes: unde ἀτέλα-βοφθαλμῆς nomen Ebulo cuidam inditum ab Athenaeo lib. 10. cap. ult.

Non alatae locustae sunt *Bruchus Attelabus* atque *Asellus*. *Bruchus* ἀπὸ τῆς βρύκειν, mordendo seu vorando nomen inditum. Quatuor eorum species: Maris prima, tres reliquae foeminarum. Mas collare gestat subcruentum, sub quo duplex pendet cucullus leviter ex flavo virens; dorsum ad caudam usque sex porraceae laminae transversim ad latera ductae adornant. Ventris (qui satis magnus) caudaeque tres illi parvi aculei ad recens natae herbae colorem accedunt flavoviridem, veluti etiam et femora, facies atque antennae; sed tibiae rubidae videntur. Prima foeminarum aeruginosa est, absque linea esset Xerampelina a caputio ad caulem per dorsum ducta: caret item aculeo in caule nascente; videtur etiam plicis vel potius quasi orbibus 10. viridibus circumcincta. Secunda fere omnino spadicea atque fusca; ventre tamen parum flavescit, aculeumque geminum gerit principio caulis infixum. Tertiae vultus, caput porcinum vel vitulum marinum refert: antennarum loco barbellam quasi juxta nasum utrinque sitam obtinet; duo in suprema fronte tubercula, urfi veluti aures repraesentant, duosque in caule habet aculeos, fusci (ut totum corpus) coloris, neque parum acutos.

Attelabus παρὰ τὸ ἄττεν, quod tam minutis pennis conspiciantur, ut carente

rere alis credantur, dicitur. Hefychius parvam locustam, Plinius e minimarum genere vocavit. Omnia quasi in pollinem atterit. In arvis cessantibus parit, et postquam peperit, moritur. Ova autumnalibus aquis intereunt, cum nimis increvere; ac sicco autumno largior proventus.

Asello, qui ὤστρον Diofcoridi, tarditas nomen imposuit. Sine alis est, crassioribus, sed praeter aliarum morem brevibus cruribus; ventre propendulo. Ἀσέλων forte Scripturae, μάσαξ et οὐτίβοξ Nicandro: quamvis Ambraciatarum dialecto omnes μάσωνες dicantur, quod frumentum cum stridore mandant.

Quas Judaeis licitum comedere quatuor erat, *Arbeth*, *Salaam*, *Chargol* et *Chogab*. *Arbeth* Chaldaei *Gebab* Graeci ἀκρίδα vocant. A foecunditate nomen sortita est. *Salaam*, Chaldaeis est *Chargola*, LXX. ἄτλαν, Hieronymo *Scarabeus*,

Kimchi species locustae *Raschbon* dicta, Abenezrae *Salaam*, quod infideat faxis. Quatuor prioribus pedibus graditur, duobus posterioribus qui longiores salit. *Chargol* LXX. ὀφείμαχον dixere. Pugnat enim cum serpente, quod Nipho incredibile. *Hagab* vel *Chagab*, Hieronymus ἄτλαν vocat. Nascitur in terra frugum foecunda ex ovis quae parens deposuit. Caudem etiam ipsum confringit. Habentur in scripturis et aliae, nempe *Gazam* a rondendo, *Jelak* a lambendo, *Chafil* a perdendo, *Telatsal* a rubigine, et *Chenamal*, a manendo, quod stationem non deferat, dictae. Qua vero forma fuerit μάλαρις Suidae, μάλαρις Caelii, μάλαρις Nicandri, βέρτανα, ἄχρη, πεταλὶς, ἀρεπας, δολανοτράξ Hefychii, πάρον Aristophanis, μάσαξ Eustathii, ἄλιν et πύαλις Phavorini, *Ludolochra* Isidori, ignoratur.

ARTICVLVS III.

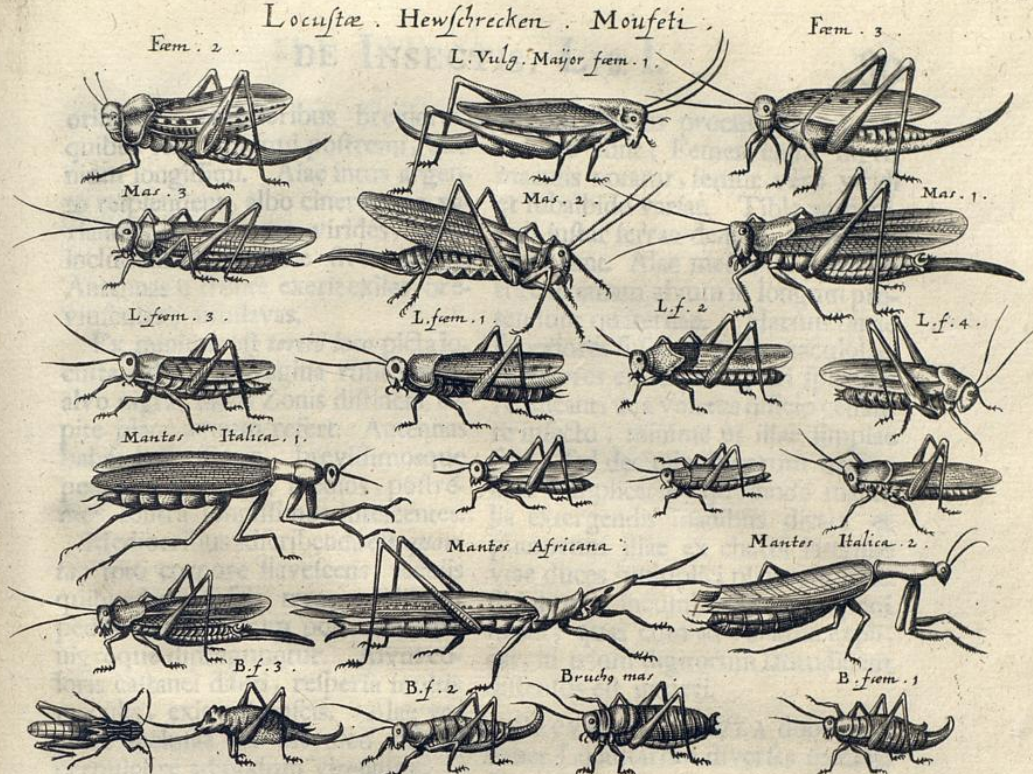
De Locustis Aldrovandinis.

Aldrovandus quatuor diversis tabulis, diversas Locustarum exhibuit species, inter quas Papiliones quosdam superius exhibitos invenies.

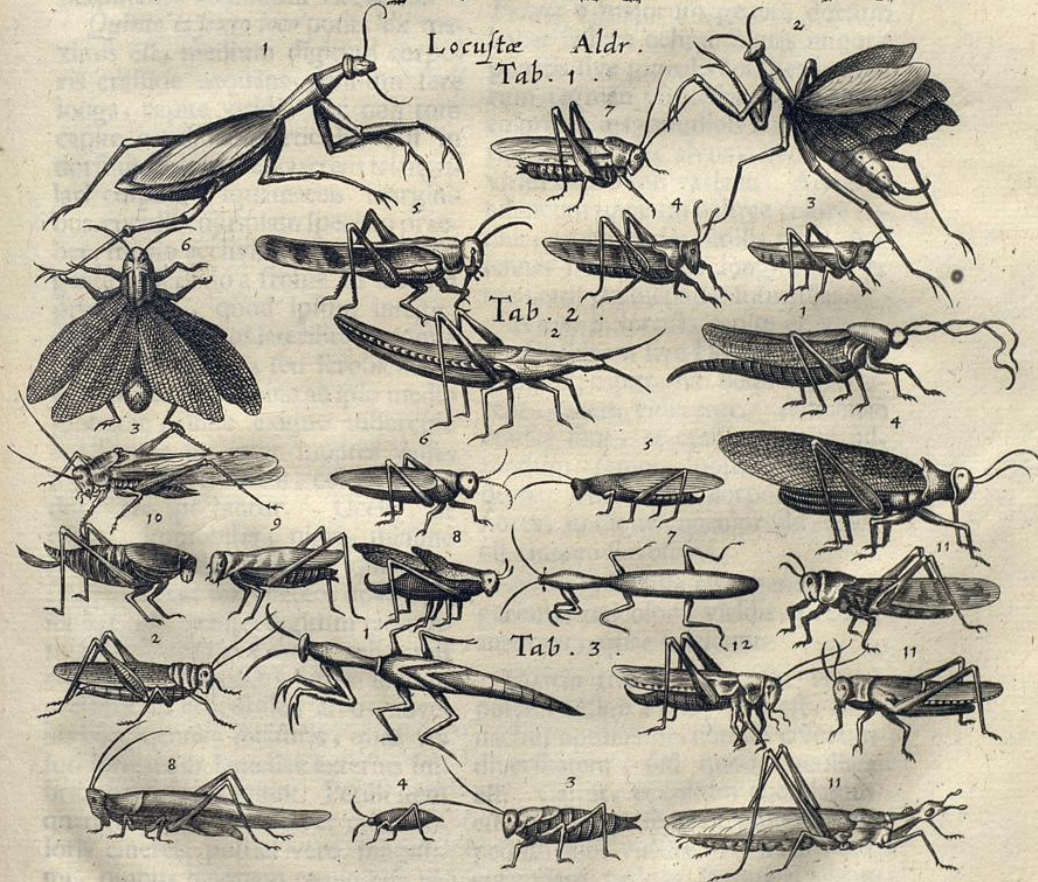
In PRIMA TABULA omnium maxima est, quae prima depingitur alis clausis et rursus apertis, a capite ad extremum alvi usque commensurata longitudine sex digitos explet, extentis vero pedibus digitos decem. Reperitur in nostris collibus nonnunquam inter herbas in locis fere incultis. Capta acriter mordet, dolorem inferens haud exiguum. Ova mihi peperit innumera, quae omnia animari non puto; nam si ita esset, enextinguibilis semper earum esset numerus, omnemque quotannis fegetem absumerent. Volat magis, quam salit, quamobrem pedes natura dedit anteriores nescio ad quem usum, nisi ad haerendum, cui involat, firmitus tenaciusque, crassiores, cum in caeteris posteriores cras-

sitie praecellere soleant, ut iis insistentes facilius saliturae a terra eleventur. Toto corpore pedibusque colore vestitur gramineo viridi, alvus tamen nonnihil per intervalla rubet, potissimum in superiori parte. Differt ab aliis non sola magnitudine et ventris crassitie (crassus est autem pollicem) sed et partium quarundam situ et figura. Capite *Perlum* vulgo nominatam potius quam locustas, quae equinum quodammodo caput habent, exprimit. Dorsum gibbosum est, e priorum pedum regione longius, quam aliis: pedes anteriores, quos diximus posterioribus esse crassiores, e principio fere pectoris ortum suum habent, in extremo chelis astacorum more insignes subflavis, neutiquam ferratis, sed ipsi inter primum et secundum articulum insigniter ferrati sunt, ut minus horum exemplo Plinium miremur, qui ex Indicis Serras fieri tradidit. Medii sub alis oriuntur.

Locustæ . Heuschrecken . Moufeti .



Locustæ Aldr.
Tab. 1.





oriuntur, anterioribus breviores, quibus fere contigui postremi, omnium longissimi. Alae intus argenteo resplendent, albo cinereoque variantes, in extremo virides, viridi includuntur regmine sive vagina. Antennas e fronte exerit exiles, breviusculas, subflavas.

Ex minimis est *tertio loco* picta locusta, dorso ac vagina rubicundis, alvo nigra, luteis Zonis distincta, capite plane equum refert. Antennas habet brevissimas, brevissimosque pedes anteriores et medios, postremos contra longissimos lutescentes.

Mediocribus adscribenda est *quarta*, toto corpore flavescens, taeniis quibusdam fuscis transversalibus, pedes ac potissimum postremi albo nigroque distinguuntur. Alvus coloris castanei diluti, respersa multis maculis, exiguis, fuscis. Alae vaginae inclusae ex caeruleo diluto perpulchre admodum virescunt.

Quinto et sexto loco posita ex maximis est, medium digitum corporis crassitie aequans, palmum fere longa, capite viridi, nec non toto capite continuato articulo, qui in dorsum deorsum excurrans triangulari cuspide, squamaceis marginibus cuculli cujuspiam speciem praebet, medio acclivi, et in acumen surgente supercilio a fronte ad alarum principium, quod ipsum integit, disseptus, in cuius lateribus utrinque lacunae quaedam, seu scrobiculi in longum excavati hinc ab ipso medio gibberae, illinc exiguo tuberculo constitutae uti inter montes valles mediae jacere solent, colore nigro distinctae spectantur. Ocelli, ut cancri, immobiles, nigri, minime sphaerici, sed longiores, quam latiores. Inter hos medios duae non ita longae, nempe digitum tantummodo, antennae extant; reliquum corpus, nempe pectus latum ac compressum, ac aequabile, alvus novenis coagmentata incisuris, quae veluti loricarum lamellae exterius imbricatim sese excipiunt. Petilli item quaterni, nempe antici, et medi coloris cinerei; postici vero longissimi, quibus tanquam remigibus ni-

xa sese vibrans procul salit, versicolores sunt; Femur enim nigris maculis notatur, femur vero viridi et subalbido variat. Tibia ac pediculi instar ferrae dentati, dilute punicea sunt. Alae media sui parte ultra extremam alvum in longum protendunt quaternae. Harum binae superiores fusco et balio maculosae. Inferiores ex fusco argenti splendore micant, ac a volatus officio cessante infecto, minime ut illae simplae sunt, sed decuplo rugarum ordine in se complicatae, quomodo mantilia extergendis manibus dicata et puerorum illae ex charta laternae viae duces multiplici plicarum serie sibi mutuo incumbentium componi solent, quas cum ad volatum explicat, in trium digitorum latitudinem distensus est intueri.

SECUNDA TABULA duodecim habet Locustarum diversas species. *Prima* e majorum genere dorsum habet colore ochrae nigris minutis punctis sive guttulis consperso. Alarum tegmen viridescit, et ejusdem coloris et magnitudinis notatur. Caput, pectus et alvus, item pedes viridi ochroque variant. Alvus in aduncum aculeum ochrae colore definit, capite Perlis similis est. Antennas habet mirae longitudinis et tenuitatis, rubicundas subrutilas.

Num. 2. locusta capite et antennis Cochleam sive Domiportam aemulatur; capite, nisi oculi id proderent, carere videretur. Antennae crassae sunt, et crassa quoque admodum femora posteriorum pedum. Alas habet corpore protenfiores, undique concolor sibi, color est cinereo flavescens.

Num. 3. locusta est e genere vulgarium, unicolor, viridis, praeter antennis, quae lutescunt.

Quarta tricolor Locusta vocari potest, vulgo Frate, hoc est, Monachus nominatur, non ob colorum diversitatem, sed quod cucullata est. Caput, et collum cucullatum est, pectus et femora posteriorum pedum sunt viridia. Tibiae vero eorundem pedum sanguinei plane color.

coloris, caetera omnia cinerea, antennae exiles, fursum erectae.

Quinta ex aculeatarum sive caudatarum genere, ubique unicolor, viridis;

Num. 6. ex atro cinerea, undique sibi concolor est.

Septima ἀπτερος, Bruchus dici potest, factum illius maximae, quae primo loco in prima tabula spectatur, esse puto; Nam etiam gibbosa est, et priores pedes e pectoris initio e gibbi seu tuberculi regione producit, et viridis est tota.

Num. 8. ea videtur, cujus descriptionem supra dedimus ex Autore de natura rerum; nam aculeum habet pro cauda, ut ille loquitur, et tota viridis est, caput equino capiti simile. Tales Hollandi, ut audio, Corenmesen vocant. Tales ego proprie legitimas Locustas esse putem: hanc cum Cyprio ostenderem, Bruchum vocabat, quod non probo.

Num. 9. ex Attelaborum genere dici potest propter alarum brevitatem. Hae enim albo, quae admodum crassa est, comparatae inutiles esse videntur, impotentes scilicet eam de terra attollere. Cucullum quoque habet, eumque viridem, reliquo toto corpore ex viridi, albo, flavo et nigro varia.

Decima insigni ac notabili aculeo fursum reflexo viridi insignis ex vulgarium genere est, sed differens plurimum colore. Tota albo et dorso coloris est amethystini sive violacei, rostro viridi, fronte, cucullo et antennis, quae procerae sunt ac exiles, coloris ochrae, pedibus posterioribus viridibus, alis caret, Bruchus adhuc ac imperfecta Locusta.

Vndecimo et postremo numero Locusta seu Attacus cinereus linea in vertice et dorso ferruginea, alis exterioribus nigro et cinereo variis, cruribus postremis in femore interno et infimis tibiis phaeniceo suave rubentibus, et maculis atris in rubeo colore et poplitibus distinctis.

TERTIA TABULA tredecim habet Locustas. *Prima* etiamnum Bruchus est, ejus generis locustarum, quod ceu maximum primo

posuimus; nam et chelas habet in anterioribus pedibus, figura corporis, qualem figura ostendit, ubique sibi concolor, tota ex cinereo lutescens.

Num. 2. Locusta ex minimorum genere sive Attacus, sive Attelabus, capite, dorso, pectore alisque et pedibus e viridi lutescentibus, albo minacea, Zonis distincta atris.

Num. 3. Bruchus viridi et atro varius, alvi extremum habet bifurcatum.

Quarto numero datur Bruchus sive ἀπτερος ἀπτερος omnium minimum, totum viride, exceptis pediculis, qui flavescunt.

Num. 5. Papilionis icon est, quam supra dedimus inter Papiliones.

Num. 6. Bruchus est corpore tenui, totus viridis.

Septimo numero ex vulgatis Locustis maximis est aculeo admodum longo, tota viridis, per dorsum vero et alvi Zonas purpurascit.

Num. 8. ex eodem genere, sed minor et alis caret, Bruchus adhuc, supino ventre flavescit, pectore candidat, caetera viridis.

Num. 9. Bruchus est inusitatae plane formae, albo ferme rotunda, sive sphaerica, assulatim compacta, tota ex cinereo fuscescens.

Num. 10. Attacus vel Attelabus haud dubio omnium maximae Locustae, capite, pedibus et dorso subflavis, alarum tegmine ad ferrugineum vergente.

Vndecima tota ferruginei coloris ex majoribus est.

Num. 12. Bruchus alius totus viridis.

Num. 13. Bruchus viridi, albo et atro varius.

Num. 14. Bruchus viridi, luteo et nigro distinctus.

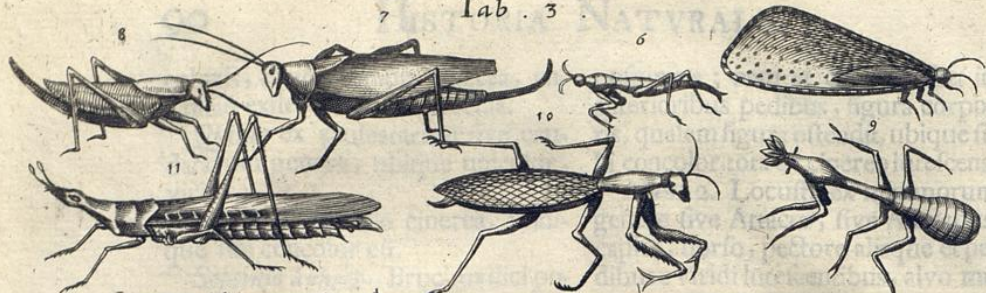
In QUARTA TABULA *Num. 1.* est omnium minimus, totus ex flavo ad ferrugineum vergit.

Num. 2. et 3. insolentis admodum formae Bruchum F. Gregorius Capuccinus Regiensis, rarioribus stirpibus investigandis intentus, in pratis collium nostrorum inventum ad me detulit, ut eum studiosis curiosisque Lectoribus communem facerem.

INSECTA



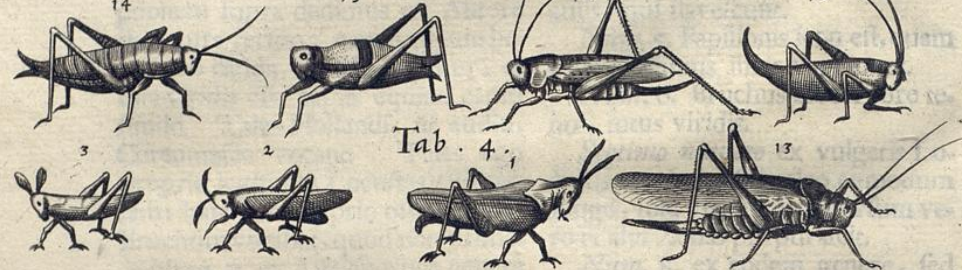
Tab. 3



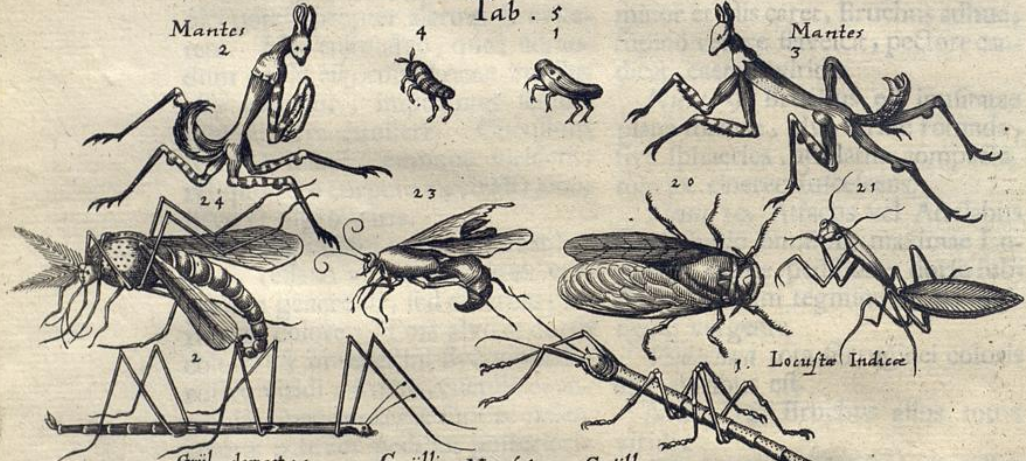
Locusta Asiae ac Indiae.



Tab. 4



Tab. 5



Gryll. domest. 1.

Gryllj Moufët

Gryllen

G.C. Fefmina

Gr. Campertrix mas.

Gryllotalpa

Cicada aquat

Gryllj

Aldrouandi

facerem. Cum quiescit, ita sedet, quemadmodum prior icon exprimit, incedit vero, progrediturve, ut in altera ostenditur. Capite cervum vel equum cristatum refert, item cauda, quae multifida est, sed surrecta. Sub articulis posteriorum pedum tubercula habet sphaerica, corpore toto fusco, luteo et albo variat. Rarissimum est Insectum, et mihi alias nunquam visum vel observatum.

Num. 4. depictum Insectum locustaceum Bruchus quispiam imperfectus totus fuscus est, et exiguo admodum corpore.

Tres istae separatim pictae, cum

praecedentes tabulae eas non caperent, ex minimis sunt. Prior alis, corpore toto et anterioribus pedibus coloris cinerei, dorso viridis, pedibus postrema rubicundis; Altera per superna viridis, caetera cinerea.

Postrema tota purpurea.

Est et Locustae genus apud Indos quod *Tenamaznanapaloa* nomen meruit a lapillis pedibus apprehendendis, quae est ejus natura. Cornua fert tenuia longa, a seipso triplo prolixiora. Crustatum animal, ternis utrinque pedibus, longisque, sed qui sensim procedentes versus caudam fiant breviores.

Innoxium est.

Nieremb.
H. E. 13.
c. 23.

CAPVT. II.

De Gryllo, et Gryllotalpa Moufeti.

Nomen.

Locustae Gryllum, quod cum ea in multis conveniat, subiungimus. Quidam a clamore arguto nomen accepisse putant, qui gryllismus vocatur: alii γρύλλον Graecis vocari, sed nullo authore. Junio est ἀχέτη, sed perperam. Freigio τρύχαις, animalculum impenne, quod Gryllus non est.

Differentiae.

Sunt *Campestres* et *Domestici*. Hi nocturno stridore vocales aridam terram inter focos et furnos excavant. Sunt partim *mares* partim *foeminae*. Fuscum illi totum fere corpus, et oblongum; dorsum ex fusco varium magis nigricat: quod juxta mediorum pedum exortum, duae lineae transversae, nivis instar albicantes adornant. Caput orbiculare. Oculi nigri, antennae in omnes partes mobiles. Cauda bifurcata. Non videntur os habere, si Alberto credimus: sed invenitur in capite ejus, (verba sunt Alberti) longum membrum linguae simile, et nascitur super anteriorem capitis ipsius partem, et pars illa non est fissā, sicut finduntur ova animalium. Julio et Augusto, undose volant, nunc alis expansis ascendendo, nunc descendendo constrictis.

Foemina major est, alvo longiore,

alis quatuor; quarum externae breviores, internae arctiores simul et longiores. Saltant celeriter. Lique et sanie carniū vescuntur, et spumam juris zythique avidè liguriunt. Nulla tamen in ventribus eorum superfluitas. Delectant cantu homines; ideo Fessae in Africa caveis ferreis habentur et magno venduntur. Ad somnum inducendum et Scaliger in pyxide servabat: quam si cribro crebrius pertusam reddidisset, tertio post die non mortuos, sed diu superstites invenisset, Moufetus, subdito pabulo marem et foeminam servabat: octavo post die marem foeminae latus erosisse comperit, qui etiam biduo post exspiravit. Vix seclusi ab aëre vivere possunt, quia praeter vocem et aërem nihil continent. Aquam vitriolo tinctam si in vitrum immiseris, fugabis. Discum aqua plenum, cum farina avenacea cinctum, si apposueris insilient. Adauxere et sylvam medicam. Purulentis auribus cum terra sua effossus, prodest. Manibus contritus sacro igni medetur. Curat alligatus parotides. In cinerem reductus, cum oleo, putrida ulcera. Aqua dilutus, calculum et dysuriam. Alligatus, faucium dolores,

Scalig. in
Aristot. de
plantis.

Albert. 4.
c. 7. apud
Moufeturum.

lores, si Marcello fides. In collo suspenfus, quartanam. De stridore in fequentibus.

Moufet. de
Infect. 1.
c. 17.

Campeftrium alii quoque funt *Mares*, alii *Foeminae*. *Mari* corpus oblongius quam Cicadae, color nigricans, caput magnum, oculi exerti, frons antennata. Antennae articulis carent. Sex pedum poftremi longiffimi ad faltum vegetiorem. Alae infulptae et incurvae totum corpus tegunt cauda bifurca. *Foemina* minor, ventricofa, viridis, oculis herbaceis, antennis rubentibus, cauda tridentis aemula. Per aestatem in campis, terra excavata nidificant: hyeme leniore latitant: per graviorem pereunt. Omnibus commune antrorfum et retrorfum incedere. Alarum attritu fonum edere, credidit Plinius: per duo obftrepentia corpora, quae motu et agitatione alarum percuterentur, Calforius: alvi parte cava, Scaliger: dentium collifione Sabinus. Garretus Pharmacopaeus alis avulfis, eundem fonum imitando affecutus eft. Albertus, si medius dividatur, diu adhuc vivere fcripfit. Vefcuntur panico, maturo frumento et pomis. Loca umbrofa negligunt; prata fequuntur. Avidius ftrident magis a nobis diffiti: proximi filent. Formica capillo circumligata et in antrum conjefta, efflato primo ne fe recondat pulvere, capiuntur. Ramulo cavernae aliquoties inferro, et extracto erumpunt, quafi quaeſituri, quis foribus injuriam faciat.

Scalig. Exerc. 273.

Albert. 4.
c. 7. apud
Moufet.

Ad Gryllos Moufetus *beftiolam quandam* alatam, Tryxalida et *cicadam Rondeletii aquaticam*, refert. De illa ita fcribit. Reftat adhuc *una beftiola alata*, quam an ad cicadas an ad locuftarum claffem referam plane ignoro. Qua enim catervarim volat ac fegetes erodit, locufta videtur; forma tamen ad cicadam proxime accedit. Mira fane hujus beftiolae, et quafi infantis facies. Caput galero triangulari tegitur, in cujus fuperiore parte, quatuor funt maculae nigrae; duae oblongae, et aliae duae fere orbiculatae, inter quas, duo etiam minutiffima puncta

nigra obſervabis. Alas habet quatuor, quarum internae duplicantur, quieſcit, ita ut *ἐξάπτεσθαι* videatur. Atque hi forte erant illae locuftae, de quibus Cuſpinianus e Sigeberto fic ſcripfit: Menſe Auguſto, Anno DCCCLXXIV. immenſa locuſtarum vis ſenis alarum remigiis volitabat ab oriente, et cum ſenis pedibus tecaet. a quibus tota fere Gallia divaſtata eſt. Dixeris primo aſpectu caputium ſcapulas ornare, ſed propius intuenti, partes ſunt ſuperiorum alarum veluti ſemicirculo incluſae. Totum corpus valde craſſum, nigro fuſcoque eſt colore: poſteriorum alarum partes infinitis nigris maculis notantur. Petrus Quickelbergius Antuerpianus hanc ex Africa portatam ad Pennium tranſmiſit, quam nos etiamnum exanimem in theſauro *ἐντόμων* ſervamus, et cicadaſtram nominamus.

De Tryxalide habet iſta. Non minus in Tryxalide haeremus. A rodendo nomen forte obtinuit: verum ut vel tryxalides Bruchos eſſe cenſeam, vel olerum locuſtellas, vel cicadas, vel Gryllos, nequeo quidem induci: Non ſolum quia Athenaeus, Plinius, aliique eo ipſo Philoſophi ſibi non conſtant; verum etiam, vel quod forma, vel natura longe diſcrepent. Et quare obſecro *τρυξάλλης* a *τρυξω* i. e. ſtridor, non male non derivetur? quod ſi verum ſit, ſane Gryllis maxime conveniet, quas tum alias tum per ſtridorem a Blattis Peucerus merito diſtinguit: id quod Joachimus noſter Camerarius (magni illius filius, et virtutum ex aſſe haeres) primus notavit. Plinius ex his viginti torrerijubet ac bibi e mulſa contra orthopnoeas atque haemoptoicam paſſionem. Cinis illitus cum melle margines duos ulcerum complanat, et mulierum purgationes retentas praeclare adjuvat.

Cicadae Rondeletii aquaticae caput pentangulum imitatur. Oculi exerti atque globofi, non magni et nigri: antennae ore extimo erumpunt per breves; pedes utrinque ternos habet, poſtremos longiſſimos: in dorſo,

Moufet. de
Rond. de p.
ſcib. aquat.
c. 38.

fo vel alas, vel earum rudimenta gerit. Cauda illi bifurca, venter saepe veluti incisus; corporis color subfuscus vel potius ex albo nigricans. In aquis limosis stagnantibusque reperi, sed naturam ejus nondum habeo perceptam: hoc a terrestri differt cicada, tum quod capite sit magis exerto, et cervicis aliquid habere videatur; tum quod alas habeat inutiles ad volandum, licet ad sui correctionem non ineptas. Haec in foliis nymphaeae, potamogeti, aliarumque aquaticarum herbarum insidens, jucundum quid (more Cicadarum terrestrium) stridere dicitur: sed a nobis haecenus non est audita.

De suo *Gryllotalpa* haec habet Moufetus. Bestiolam quam expressimus, Cordi *Sphondylis*, Dodonaei vera *Buprestis* est: perperam uterque nominant et nullo jure. *Sphondylis* enim alas non habet, hoc insectum vides alatum. *Buprestis* Cantharidi similis apud omnes dicitur; hoc vero animal nec figura, nec colore, nec magnitudine quicquam eo accedit: ut taceam elytrorum hic absentiam, quibus cantharides carere nemo sanus contenderit. *Gryllum* dicimus; quia eundem cum *Gryllo* stridorem nocte appetente facit. *Talpam* quia terram continuo fodit. Insectum visu horrendum ac monstrosum, quadruplo maximam superans Cantharidem: praecipue aetate si fuerit proveciore. For-

mam ob oculos habetis: ego colores addam. *Foemina* levius, *Mas* saturate fuscus. Illi praeter duas longas antennis fibulae quatuor, quasi e naribus labiisque propendent: oculos item habet majores, et alarum radix miniata macula ornatur. *Mas* vero fibulis illis nudus, earum loco fetas duas fibulis duplo longiores obtinuit; concolor sibi undique videtur, et sine macula. Vtriusque unguis coracini sunt. Anterioribus pedibus robustis admodum, et varis tumulos perfodit uterque et cuniculos agit: mediis insistit; ultimis quando opus est, saltat. Cauda illis bifurca; alae corpore longiores membranaeae; corpus incisuris variis insignitum. Juniores fere toti nigricant, adultiores implumati videntur. Sub terra palustri et humida maximam aetatis partem vivit, noctu tamen egreditur. Tardigradum valde est animal, volatusque ejus saltum refert: unde in locustarum numerum a nonnullis ponitur. Sole occiduo primum prodit, *Gryllorum* more, suaeque cantilena, sonora quidem satis, et supra mille passus stridente sibi applaudit; quam ubi audiunt agricolae, oppido exhilarantur: ac si ejus adventu terram humore gravidam, et calore solis veluti maturatam scirent. Grana tritici, hordei et avenae colligit, ac in cavernam asportat, inde forte hyeme victurus. Quidam stercorebus eum equinis vesci affirmant.

CAPVT III.

De Scarabaeis.

ARTICVLVS I.

De Scarabaeis in genere.

Moufet.
Insect. l. 1.
c. 24.

Nomen.
Aldrov. de
Insect. l. 4. c. 3.

VNDE huic animalculo SCARABAEI sit inditum nomen, vix ausim dicere. A Cabo seu Caballo, quod ex ejus fimo prodeat, dici ineptum esse certo scio. Graeci *καὶν-θάρων*, Tyrrheni *βύρρον* vocant.

In eorum Descriptione nihil fere in genere occurrit. Duas alas habent, teneras illas et valde fragiles: ideo superveniente crusta inclusas tutelae gratia gerunt, ne a durioribus corporibus offendantur. Quatuor

Descriptione.

A a

tuor

Plin. H. N.
L. 11. c. 28.

tuor habere perperam Albertus dixit. Aculeo destituuntur, et omnes fenestram deponunt.

Locus.

Vbique fere degunt, in Asia, Africa, Europa et America. In monte Aetna felicissima eorum progenies. In Thracia juxta Olynthum locus est parvus, in quo, caeteris animalibus illaesis, soli exanimantur. Ob hoc *Cantharoletrus* dicitur. Cornuti mense Julio et Augusto frequentissimi in agro Neapolitano visuntur.

Vitus.

Diversos cibos pro varietate sua appetunt: Sunt qui ligno arido; sunt et qui frumento et panibus vescuntur. Vivunt ex jumentorum excrementis. Ideo apud Aristophanem servus quidam Cantharo faeces humanas apponit.

Eriphiam quandam herbam prodidere veteres, Scarabaeum in avena habentem, sursum deorsumque decurrentem, cum sono haedi, unde et nomen accepit.

Generatio.

De *Ortu* variae sunt inter auctores sententiae. Isidorus ex putridis

equorum carnibus nasci putat. Plinius ex asini, quidam ex muli. Aristoteles, Cantharos in fimo quem volunt per hyemem condi, vermes parere, ex iisque procreari. Nonnullis visum faemineo sexu destitui nec coire: quod tamen in Carabis falsum esse, Aldrovandus observavit. Variare ortum pro specierum diversitate ego putarem, idque in Differentiis patebit.

Tanto stridore volant, ut per eos Deorum cum hominibus fieri colloquia Laërtius dixerit. Quia κακόμοις delectantur: ideo rosam averfantur, et odoratis illiniti exanimantur. Hemerocallis Dioscoridis quoque a quibusdam ἀντικάνθαρος vocatur. Taëti, immobiles redduntur et indurescunt. Solis et Lunae coitum pillularii ostendunt, ut postea dicemus, ubi et de vindicta quam de Aquila sumere solent, agetur.

De *Usu* in genere nihil occurrit. *Differentias* ex Moufeto et Aldrovando sumemus.

ARTICVLVS II.

De Scarabaeorum apud Moufetum Differentiis

et primo

De Majoribus Cornutis.

Moufet. de
Inf. l. 1. c. 21.

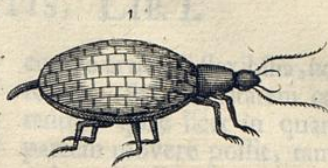
Egregie Scarabaeos in sua genera dispescit Moufetus. Sunt alii Majores, qui vel *cornuti*, ut πλατύκερας, αἰγόκερας, βόκερας, ρινόκερας et κριόκερας; vel non *cornuti*.

Plin. H. N.
L. 11. c. 28.

Cornutorum primus et praecipuus est πλατύκερας, qui cervina cornua imitatur. Nigidio dicitur *Lucanus* apud Plinium; aliis taurus: nonnullis Cervus volans. Hesychio ἀκανθός, quia cornubus spinosis obvia comprehendit; Comico et Eustathio a magnitudine ἰπποκάνθαρος, Cardano σκαρὰβέλαφος, Gazae κάρας. Quatuor ipsius occurrunt genera. *Primus* foemina, Lonicerus Marem facit, sed mares inter insecta minora sunt. Colore ex obscuro, verba sunt Moufeti, spadiceo nigricat praecipue circa elytra et pectus. Cornua illi duo integra, sine articu-

lis, ramosa cervi instar, minimi digiti longitudinis in adultioribus, in minoribus minora ac breviora, vel (ut Plinius loquitur) praelonga cornua et mobilia obtinet, bisulcis dentata forcipibus, cum libuerit ad morsum vel compressionem coeuntia: stringit enim mirum in modum; atque cornubus utitur eum in finem, in quem chelis cancri atque astaci: oculi duri prominentes, albiduli, juxta quos utrinque antennis habet, unas in radice inter cornua et oculos racemosos, quarum articulus rectum fere angulum facit; alteras vero media fronte erumpentes, rectas atque planas, in tuberculum leve desinentes. Pedibus incedit sex, prioribus reliquis longioribus atque majoribus.

Alter.



Tab. 2



Tab. 3. et 4.



Tab. 5.

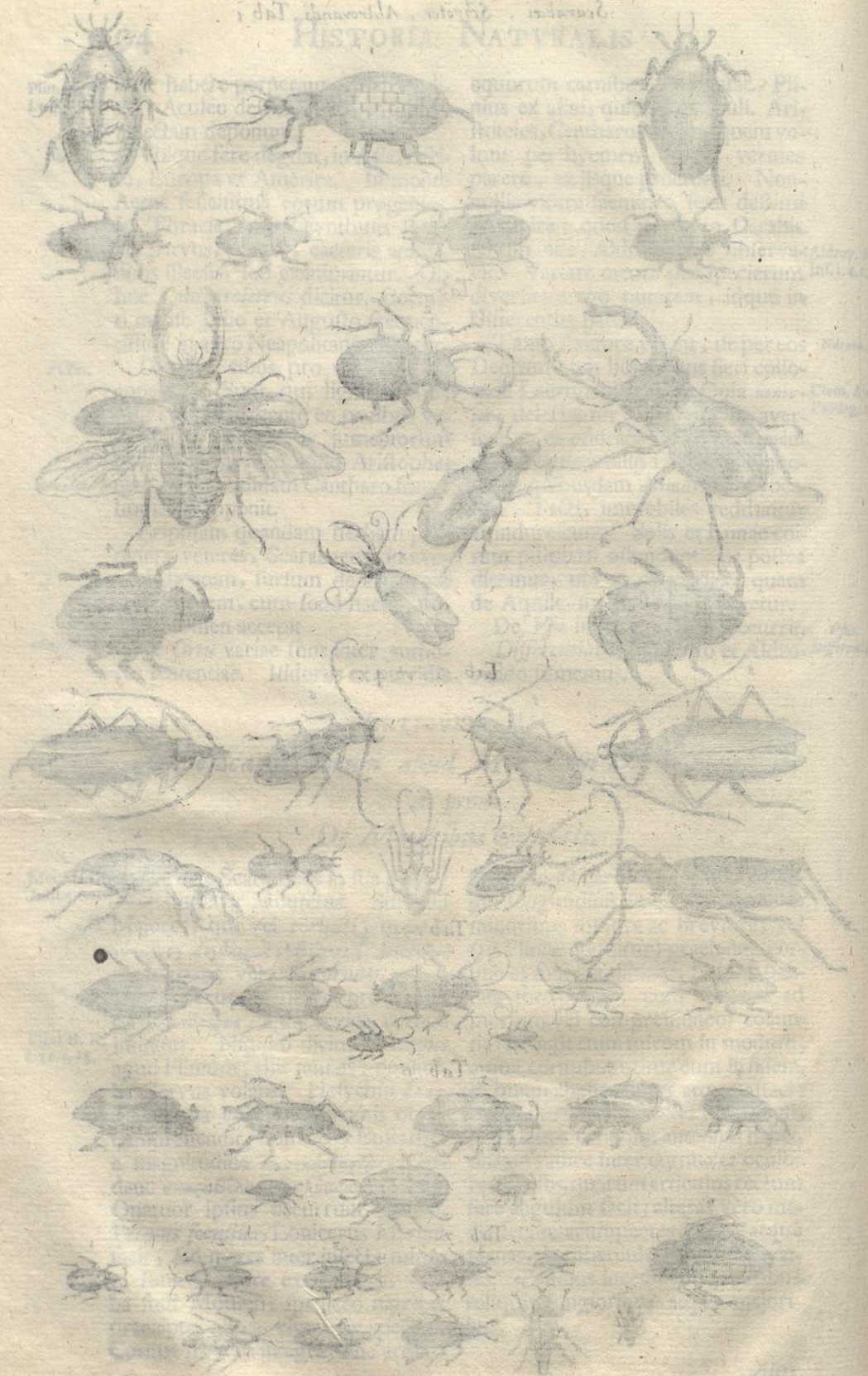


Tab. 6.



Tab. 7.





Alter mas est, illi omnino, magnitudinem si excipias, tum corpore tum cornibus similis: quae licet non ramantur, acrius tamen compressa pungunt digitum, quam foemina jam descripta.

Tertius priori triplo vel quadruplo minor, colore piceo, cornua admodum parva et bifurca, juxta quae duae antennae plurimis articulis distinctae oriuntur. Oculos habet prominulos, et pro corporis ratione magnos. Scapulae utrinque in angulum acutum desinunt. Vescitur maximam partem succo tenaci atque pingui e quercu exudante, nec facile extra querceta conspiciuntur.

Capite praeciso diu reliquae corporis partes vivunt: caput reliquo corpore diutius. Lunae facer esse creditur. Cornua, inprimis quae excedunt, infantum morbis ex collo suspensa mendentur. Srumis quoque et podagrae apposita conferunt. In oleo decoctis si arteria in brachio inungatur, febres apud Mizaldum tollunt. Oriuntur ex vermibus putrido ligno innatis: forte et ex stercore.

Αἰγόκερος, dicitur et *τραγόκερος*, *κεράμυξ*, *κεράμυξ* Graecis; *Capricornus* Latinis. Magnitudine coloreque Platii, ceroten refert. Tredecem eorum genera occurrunt. *Primus* caput habet latiusculum, oculos bovinos et grandes, tres fere transversos digitos longos: os illi forcipatum, hians, aduncis duobus dentibus durissimis horrendum, quibus dum ligna rodit, (experti scribimus) argutulum porcellorum grunnitum diserte exprimit. Hoc forte in causa fuit, cur eas arbori alligatas, culices ficarios abigere tradidit Hesychius. Scapulae ejus curiosule a natura sculptae, manubrium ebene factum et perpolitum oculis obiciunt. Pedes sex habet, tribus quoque geniculis distinctos: sed imbecilles admodum et languidos, tantoque oneri sustinendo longe impares. His ferunt auxilium cornua duo, supra oculos nascentia, toto corpore longiora, novem de-

cemve articulis flexibilia, non exacte teretia, sed asperitatem capri imitantia; quae licet in quamcunque partem movere possit, tamen dum volat, directe ea tantum protendit, atque volatu fessus pro pedibus utitur. Conscius quippe horum imbecillitatis, cornubus arboris ramulum circumplicat, atque ita pendulus quiescit, ut in agro Heidelbergensi vidit noster Bruerus; avem paradisi eo referens, quae pedibus destituta pendulis illis nervis ramos illaqueat, atque ita laboris satur quieti consulit.

Reliquos ita describit Moufetus. *Cerambyces* praeter hunc memoratum varios vidimus, *unum* primo huic similem, sed magnitudine et colore varium: nam et paulo minor, et colore fuit fere cinereo: Venter, crura, et cornua, dilute coerulea: scapulae, cauda et elytra, nigris quibusdam maculis variegata. Cornuum quoque articuli nigricabant; postrema crura reliquis longiora crescebant. Hos a Quickelbergio obtinuimus Antuerpia transmissos.

Alterum habemus extra viridem, supine fuscum; caput, scapulae, elytra obscure virentia, et auro itidem micantia: corpore est paulo porrectiore: priori similis videtur, sed paulo minor: cornua purpurea obtinet, crura pedesque Hyacinthinos.

Tertium huic concolorem, ipse primus Pennio dedi, nucem moschatam et cynamum vere spirantem. Verum fragrantia illa dulcis (stacten contra non cara) cum vita in auras statim effluit, et cadavere exulans, sese in pyxidem (qua fuerit servatus) tota insinuat. Cardanus mentionem facit hujus Scarabaei: sed qui ante me invenerit neminem novi.

Est quoque *alter* cum splendore nigricans, ventriosus, crassius, corpore, cornuque breviori reliquis. Cornuum juncturae non sunt (ut in aliis) globosae, sed utrinque leviter ferratae. Hunc Carolo Clusio Pennius se debere fatetur.

A a 2

Quintus

Quintus capite, ore et dentibus primo omnino similis oculis nigerimis, colore per totum corpus fusco, ore patulo dentato, capite, collo, et alis minutulis punctis nigris dense conspersus; corporis magnitudine fere secundam aequat *Cerambycem*: rarius conspicitur; in aedibus vivit, et lignis aridis.

Sexto cinerascens caput valde exiguum, oculi albiduli, cornua longiuscula, articulata, candescentibus maculis distincta: elytris, imo toto fere corpore varius est; in aedibus item versatur, sed an etiam in lignis habitat; ignoro.

Septimum ex Russia ab Edoardo Elmero allatum vidi, toto corpore infuscatum, juncturas habuit in cornubus globosas, septem vel octo: facile ex forma cognoscitur.

Ab hoc *octavus* magnitudine, et forma parum abludit, nisi quod capite, scapulis et alis subcoeruleis praeditus videtur.

Nonum misit ad Pennium Joach. Camerarius (de literaria repub. optime cum primis meritis) cui alae pedesque arenosi erant coloris; caput, cornua, venterque subnigricabant: cornubus repandis videbatur, ex pluribus verticillis nodulisque compositis, quae in utramvis partem nictu citius versabat. In plantis (et potissimum *Cithyso*) repitat. Huius generis esse puto *Scarabaeum* quam Joh. de Choul (l. de var. querc. histor. cap. 26.) ita describit. Degit in quercu animal de *Scarabaeorum* tribu (quantum conjectura ducimur) colore rubricante, proceris cruribus geminos capite gerens aculeos, modice inflexos: quibus acerrime stringit adversantia. Hanc bestiolam fabri lignarii quercus dolantes, in ipsis visceribus vivam invenere. Rustici *Lugdunenses* *Thurro* nominant. In laqueariis feliciter diutiusque vivit, seque hypocausta colentibus levi cum strepitu prodiens conspiciendum subinde praebet.

Eundem vel illi similem quendam p. m. Gesner. Epist. l. 3. ab anu pleuritum passa dejectum fuisse re-

statum in haec verba: Per alvum inquit a potione ex *Oxymelite* nostro cum decocto foenu graeci exhibita prodiit vetulae pleuritide laboranti *scarabaei* genus nigrum, longis pedibus, longis item cornubus flexilibus articulatisque, rudi plenum pure, vivum; longitudine duorum articulorum erant digiti.

Decimus totus ex nigro purpurans, os forcipatum habet.

Vndecimus ubique atrescit.

Duodecimo cornua minus articulata, caput scapulaeque cyaneae, reliquum corpus totum spadiceum videtur. Horum omnium in iconibus utcumque cornua alias directa, alias curvata cernitis (explanationis gratia) tamen plerumque nonnisi (caprorum more) ad humeros reflexa gerunt, veluti primus *Cerambyx*.

Ad *Cerambyces* spectat *Quici* ^{Maregr. Hist. Brul. l. 7. c. 4.} *Brafilienfium*. Insectum est corpore ovali instar *Scarabaei*. Corporis longitudo unius et trientis digiti, Crura habet sex quodlibet tribus internodiis constans, estque ultima pars crurum serrata, et quodlibet habet duos unguiculos. Caput et ocelli parvi: duo cornua prope oculos exorientia, longa, posterius versa et in arcum porrecta, duos et semis digitos longa, longe excedentia corporis longitudinem et singula habent internodia decem, undecimo inferuntur in caput: crassitie aequant filum crassius. Caput et anterior sectio obscuri et brunni coloris cum splendido nigri mixti, posterior et alae brunni obscure splendentis. Per medium alarum seu dorsum transversim linea lata flava pallescens tendit. Crura lutea, et ad internodia obscuro brunno maculata. Cornua diversicoloria luteo et nigro, nimirum ad genicula nigra, caetera alternatim lutea.

Βάκκας seu *ταυρόκας* cornubus duobus taurorum more exsertis et directis cernitur. Ex spadiceo circumquaque nigricat, et fere *ἀνέφαλον* videtur. Capite est exiguo, brevibus crassisque scapulis immerso. Media fronte, spina peracuta exit.

exit. Defensioni a natura destinata videtur.

Nasicornium quatuor species vidit Mouferus. *Prima* omnium maxima atque rarissima apud Indos vivit, colore nigerrimo: nasum habet ad faciem rostri navalis cornutum et extra curvum, circa cujus umbilicum aliud cornu intus reflexum e tuberculo nascitur, quale etiam e scapulae tumulo. Totum corpus ab ultimis cornubus ad caudam, longitudinem quatuor unciarum continet, latitudo fere duarum est. Cantharorum lege foeminam non habet, sed ipse suae sibi faber est formae; foetum solo sibi genitum producit.

Secundam *Nasicornium* speciem raram atque pulcherrimam Mercurio sacram Carol. Clusius Viennae depictam misit; in cujus agro fre-

quens est. Forma illi, qualem vides, absque ventre saturate rubro fuisset, totus videretur piceus: narium cornu illud recurvum adeo acutum est, ut (quod de praeliaturro barro fertur) aciem illi rupis tenacis affricione addi putares.

Tertius *nasicornis* et *quartus* pariformes pene videntur, nisi quod illi alae longiores elytris excrescunt, huic vero breviores apparent. Splendente atramento perfusos diceris, usque adeo undiquaque nigricant.

Καίκερος seu *Aries*, cornubus est nodosis hyacinthum aemulantibus capite ex auro viridante, scapulis miniatis, purpureo ventre, elytris capiti concoloribus: pedibus, cruribusque spadiceis incedit, alae vero vagina inclusae albicantem arundinis membranulam scite exprimunt.

Articulus II. De Scarabaeis Majoribus non cornutis et minoribus omnibus.

Maiores Canthari ἀίερατοι sive Excornes plurimi sunt. *Pillularius* nempe *Melolonthes*, *Purpureus*, *Atratus*, *Arboreus*, et *Fullo*.

Pillulario nomen quod ingentes pilas averfus pedibus volutet. Dicitur et *Stercorarius* *Fimarius*que tum quod ex fimo nascatur, tum quod illo gaudeat. Graecis est κοπρινός, ἡλικάνθαρος, et a forma αἰλέρμορφος, id est, felliformis. Stercoribus vaccarum ita delectatur, ut ad ea frequens et citus advolet. De ejus *Generatione* hoc habetur, pillulam e stercore, ad coeli formam conficere, eamque ab ortu ad occasum tamdiu versare, donec ad mundi figuram perduxerit. Mox eandem subter stercus, ubi nidificat, ad mensem lunarem reponit. Hoc exacto sigillatim singulas ejectas aqua dissolvit. Sic prodit scarabaeus impennis, sed qui paucos intra dies absolutus, in volucrem abire solet. Nulla ergo in genere eorum anima. *Porphyrius*, genituram in coelum emitte, mox pillulas magnas posterioribus pedibus fingere ait. *Apollini* ideo sacros Aegyptii volue-

re. Imo expresse Plinius. *Propter* hunc Aegypti magna pars, Scarabaeos inter numina colit, curiosa Apionis interpretatione, qua colligat Solis operum similitudinem huic animali esse, ad excusandos suae gentis ritus. Per coitum quoque propagari observavit Aldrovandus. Vidit enim mense Maio vermiculos albos plusquam 42. horarum spacio, figura Curculionis prodire. Erucas esse opinatur parvas Bombycum modo progredientes, quaeque intra 5. aut 6. horas fili tenuissimi folliculos; illosque candidos, Melopeponis seminis magnitudine sine cortice texere coeperunt. Addit, fodere terram rutilos et praegrandes, favosque parvae et fistulosae spongiae medicato melle fingere. Nidos ex lutosa valdeque fragili materia a Greg. Capucino eadem communicatos, in quorum uno mortuum Cantharum invenit, hic habet. Vna pudendi est figura, unico canali constans. Parti infernae duo veluti testes appensi erant: singulis suus ductus, cum unico illo canali continuus: in hisce Scarabaei. Aliquando plures sunt hi testes, et

Plin. H. N. l. 30. c. 11.

Theophr. πύρι δ'ε-μῶν.

Ael. H. A. l. 4. c. 11. et l. 10. c. 15.

Plutarch. Symp. 4. Praean. in Scopon.

figu.

Marcell. de
Medic.

Plin. H. N.
l. 30. c. 11.

Trallian.
l. 12. c. 8.
Plin. H. N.
l. 37. c. 10.

Plin. H. N.
l. 30. c. 20.
et 29. c. 9.

Moufet. l. c.

figurae oblongae. Rosas averfantur. Hederae umbra gaudent. Hyemem vix ac ne vix sustinent. Solis calore excaecatos mori, tradidere quidam: plerumque a pediculis suffocantur, quibus undique scatent. Insculpuntur Smaragdo contra veneficia. Oleo rosarum cum terrae intestinis cocti, aurium doloribus medentur. Ex iisdem ad calculi dolorem pulverem Lanfrancus conficit. Ad haemorrhoidas unguentum quod vnguentum populeum, cum oleo rosaceo in quo Scarabaei cocti, aselli, et crocus ingrediuntur. Habet et Villanovanus contra spasmodum suum. Lethargicos excitabis, si duos vel tres sub mediae juglandis cortice conclusos, occipitio bene rasō, musculis brachiorum anterioribus et plantis pedum alligaveris. Bene cecidit M. Joh. de Florentin hoc experimentum. Quartanariis medetur, si fulvo linteo vivus inclusus collo appendatur. Expertum se Trallianus scribit. Chelonitide gemma aureis guttis insigni, cum Scarabaeo in aquam ferventem missa tempestates ciere velle, infani esse puto.

Huic similis est *Melanocyaneus*, cum illustri quodam splendore. Facie est felina. Augusto a pediculis intra crura haerentibus vexatur, et tandem interficitur. Ubique occurrit.

Melolonthen, Attici *Melonthen*, quidam *χρυσάλιδα* vocant. Nonnullis est *χρυσομελόνθη* et *χρυσοκάνθαρος*: quibusdam *Cantharis*; Aristophani *ζωΐφιον χρυσίτον κανθάρον ὅμοιον*; Eustathio *Vespa major*; Polluci, *animalculum volucre*: rusticis Lombardicis et Gazae *Galenica*; aliis *scarabeus arboreus*. Hesychius eum coloris auri facit, Aristophanis scholiastes flavi: recentiores Smaragdinum sed auro radiantem volunt. Idem et

Plinius sentit. Mas undique viret, oculos si exceperis rubicundos. Elytra foeminae castanei coloris, grato splendore micantia. Pectus utrique mucronatum. Stridulum edunt sonum. Generantur e vermibus fimi bovini aut jumentorum: si Aristoteli credimus: si Stephano ex Theo-

phrasto ex floribus pomorum. Sunt ejus *duae* praeterea species. Priori quae Clusii, caput, scapulae et pedes nigricant, sed e coeruleo. Antennae sunt corneae, elytra striata, sed in circumferentia nonnihil rubent. Alter est Thilesii, totus praeter oculos qui nigricant viridis. Venter ex auro parum rubescit. Medium dorsum luna elytris concolor adornat. Ideo Equus Lunae vocatur.

Purpureus Constantinopoli delatus fuit: Totus talis et violaceus erat, nisi oculi, venter et pedes, picem retulissent.

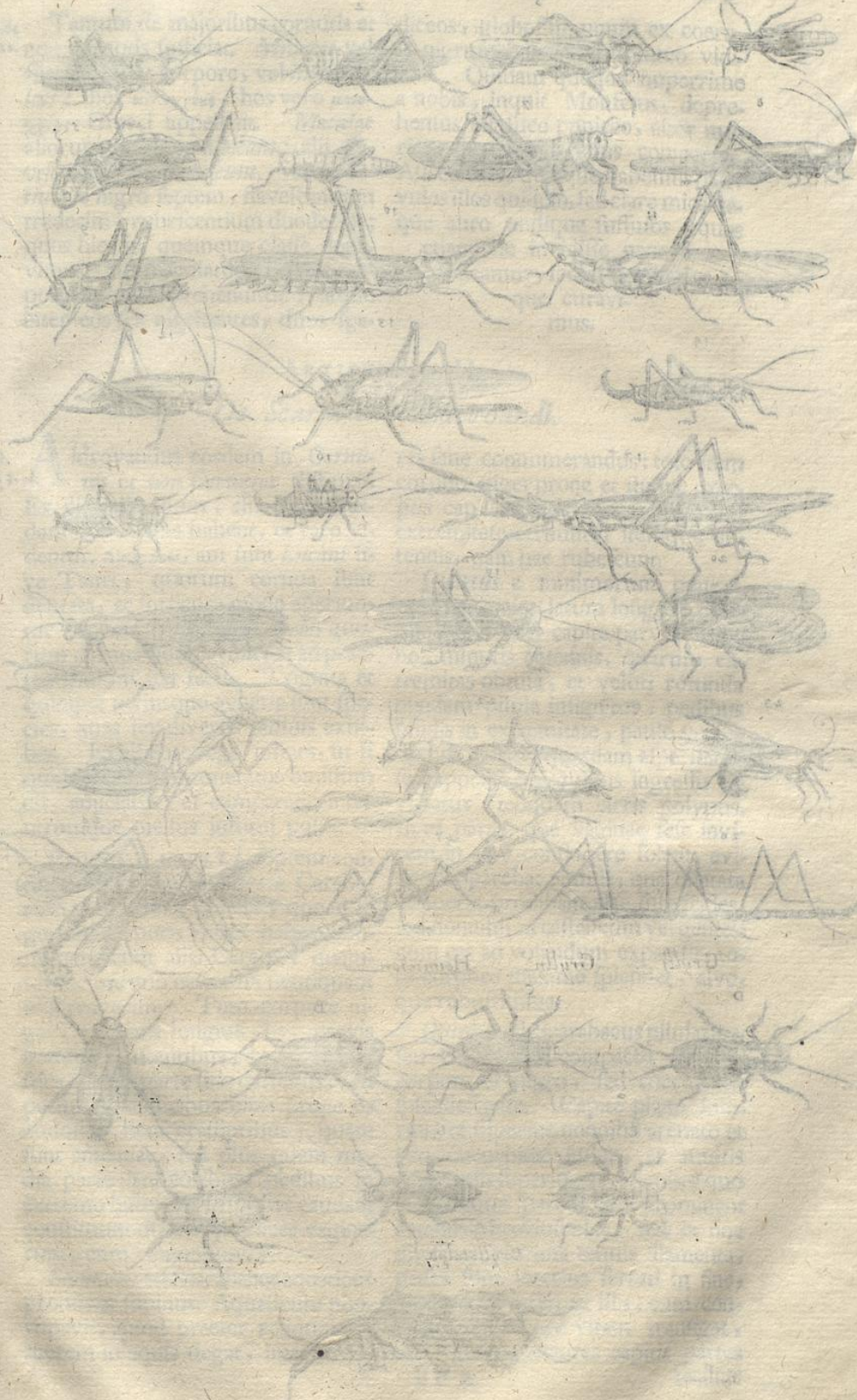
Atratus totus nigrescit. Os ipsi forcipatum; scapulae fere quadratae: tibiae et antennae breviusculae: In lignis aridis habitat. Frequentius graditur quam volat, et inter gressum obmurmurat.

Arboreus obvius est, Julio imprimis et Augusto mensibus. Vaginae alarum, puniceae sunt, et tenuissimo polline conspersae, leviterque splendent. Oculorum circulus, antennulaeque parvae flavescunt, juncturae ventris albescent. In Normandia tertio quoque anno sunt frequentiores. A. 1574. vigesimo quarto Febr. tot in Anglia in Sabrinam delapsi sunt, ut molendinorum rotas sisterent. Affinis huic est totus ex fusco albicans, glauco ventre et quodammodo canescente. Inservit anatum venationi. Grues quoque eo capiuntur, ut Gesnerus prodidit.

Scarabaeus, quem Plinius *Fulletonem* dixit, Gaza *καύθαρον* Aristotelis esse opinatus est; Scarabaeum rubrum Plinius, animalculum cauda forcipata Junius: est Arboreo major, cervo volante foemina minor. Caput gerit corneum, antennulis duabus ornatum. Oculos, et pectus hirsutum, ex albo flavescencia; pedes anthracinos. Venter caudaque plumas referunt gruias. Scapulae et elytra, albis nigrisque maculis variegantur, tam pulchre, ut vestem Damascanam, Phrygia ac intertextam jures. Non ubique est obvius. Magi contra quartanam alligatum, commendant.

Plin. H. N.
l. 30. c. 11.

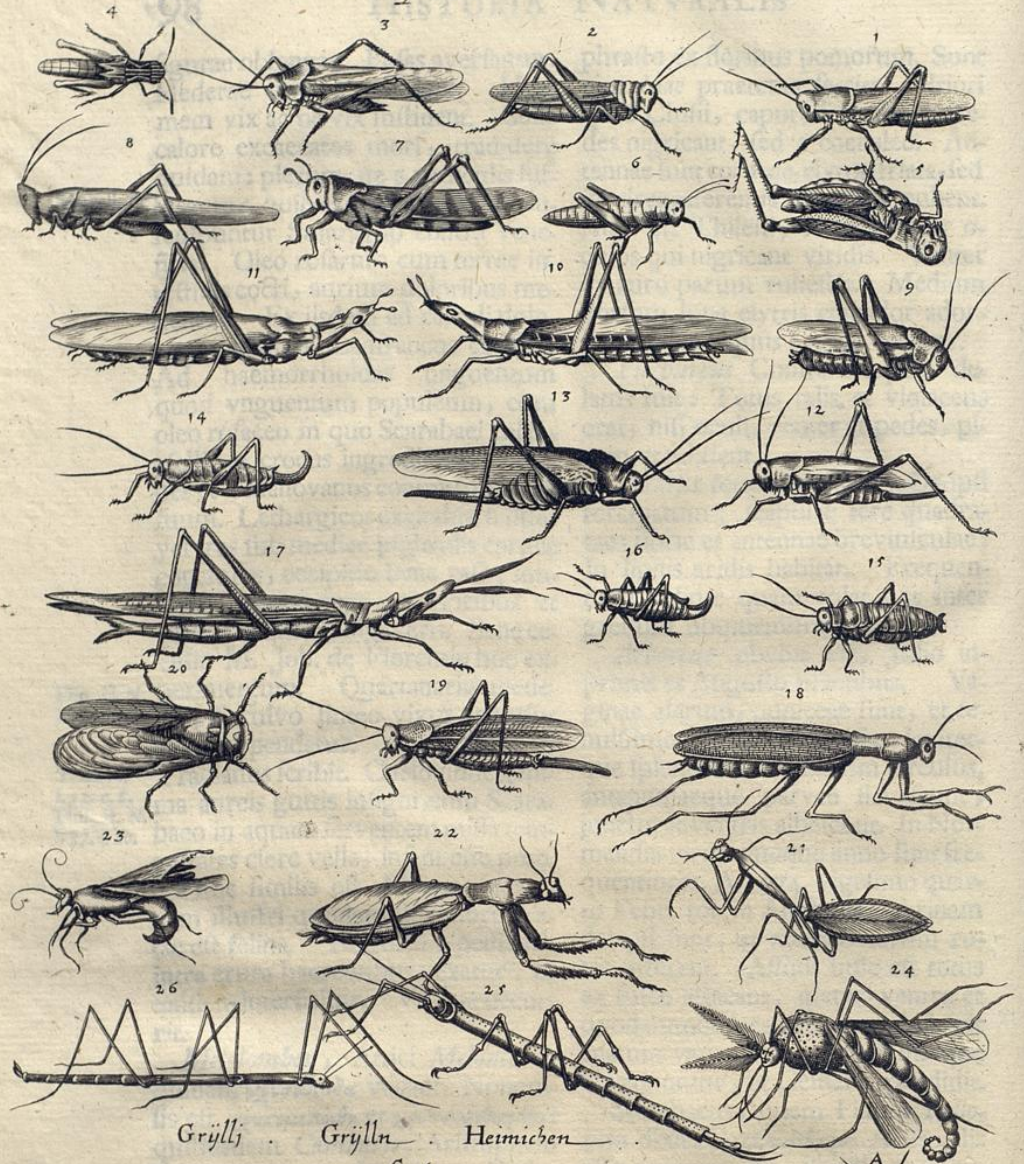
Tan-



Landesbibliothek Oldenburg

Locustæ

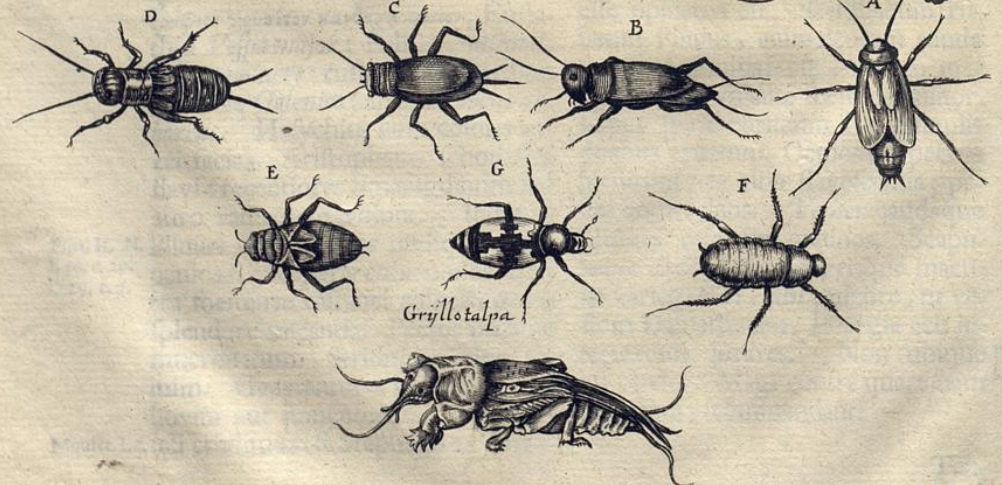
Indicæ



Grüllj

Grülln

Heimichen



Grillotalpa

Moufet. de
Insect. l. c. 22.

Tantum de majoribus cornutis et non cornutis sufficiat. *Minores* vel *maculati* sunt corpore, vel *immaculati*: illos ἀμαρξέες, hos vero μικρομαρξέες Graeci appellant. *Maculae* aliorum ex nigro albicant: alii *flavescent*, alii *rubescunt*. *Albicantium* e nigro septem, *flavescentium* tredecim, *rubescientium* duodecim; quos hic sua quemque classe donavimus. Immaculatorum color corporis idem deprehenditur: atque inter eos sex nigrificantes, duos spa-

diceos, globosum unum ex coerulo nigrum, alterum ex luteo vidimus. Quidam quoque nuperrime a nobis, inquit Moufetus, deprehensus est fūco puniceo, aliorum muricis succo inebriatus comparuit. Aurecentes quinque habemus, parvulos illos quidem, sed clare micanteque auro undique suffusos, quos etiam ne invidisse nepotibus videamur, sculpi appingi-
que curavi-
mus.

ARTICVLVS III.

De Scarabaeis Aldrovandi.

Aldr. Hist.
Insect. l. 4. c. 3.

Aldrovandus eosdem in *Cornutos* et *non Cornutos* distinxit. Ex illis alii unum, alii duo, quidam tria cornua habent, et raro videntur. Δικέφαλοι, aut sunt *Lucani* siue *Tauri*, quorum cornua sunt dentata, ac forficum modo aperiuntur et clauduntur: aut *Carabi*, quorum cornua nodosa sunt, et ad praetendendum iter facta. Triginta et quinque utriusque generis sunt species, quas sex diversis tabulis exhibet. Exhibeo et ego omnes, ut si quid inter jam enumeratos omissum est, adjiciatur, et comparatio inter utrumque melius institui possit.

PRIMA TABELLA septem continet, ex quibus *primus* e *Caraborum* videtur esse genere, quoad figuram corporis quam habet communem cum aliis *Carabis*, quamvis locum, quo nascatur, neutiquam observaverim. Toto corpore niger, antennis longiusculis, parvis nodulis constantibus, longis in postica capitis parte sitis cornibus, seu potius appendicibus binis prope os nodosis, item crassioribus, quam sunt antennae, sed plus quam media parte brevioribus; pedibus in extremo bifurcatis, asperis: caudam constituunt duae appendices vaginalium, cum conjunguntur.

Secundus est *Scarabaeus aquaticus* pronus et supinus. Aquaticum nuncupavi, quod praeter reliquorum morem in aquis degat, inter majores

res sane connumerandus: toto item corpore niger prone et supine exceptis capillamentis, quae in pedum extremitate cernuntur itemque antennae, nam haec rubescunt.

Quartus e minimorum genere, pollicem enim latum longus, totus quoque niger, capite parvo, trigono, minutis antennis, quarum extremitas obtusa, et veluti rotunda quadam pilula insignitur, pedibus bifidis in extremitate, paulo versus corpus habebat quasdam asperitates, seu appendices, quibus ingressu juvabatur, tanquam cirris polypus. In ea parte, qua vaginae sese invicem in aliis contingere solent, evidens apparebat rimula, qua dilatata et aperta prodibant alae subvirides, sed nonnihil ad castaneum vergentes: cum eas ad volandum expandit, toto corpore maxime splendet, alvoque robustissima.

Quintus est *Scarabaeus pilularius*, seu *Cantharus* compacto latoque corpore et nigro, sed coeruleum splendescente. Capite plano inferiorius, et superius nonnihil arcuato et lato cucurbitae instar, ac multis eminentiis superius conspicuis, e quo ab utraque parte duae prominent antennae breviusculae, sed in fine divisae in plurima tenuia filamenta, pedes sunt anterieus ferrati in fine, ita a natura facti, ut illis, cum continuo in stercore vitam transigat, abstergere anteriores capitis partes
B b 2
facilius

facilius posset. Crasso magnoque pectore, cujus medio ab utroque latere pedes priores annectuntur.

Sexto loco datur Scarabaeus viridis Meloloatha Aristotelicorum quorundam sententia, quem inter volandum putant sonitum edere: corporis parte supina et alvi maxime colore est obscure viridi, unde nomen sortitus, capite parvo nigro fere, et ab utroque oris latere duobus cornibus nodosis insignito, itemque dentibus, quibus apprehendit valide, antennis longis, aequalibus, in extremo paulatim in acutum desinentibus, pectore autem rotundo, tenuiorique ligamento alvo latae annexo.

Ultimus ejusdem tabulae nigro corpore est, in quo maculae virides, sed aliquid flavedinis in se habentes, proceris cornibus eisdem maculis conspersis, quae versus posteriora flectuntur, eisdem quoque maculis et ipsi pedes, praesertim eorum femora; alvo procera, quam non universam vaginae contegunt.

In SECUNDA TABULA est Lucanus Nigidii, Cervus volans Leoniceri, Scarabelaphus Cardani, Taurus Scaligeri; aliqui Scarabaeum bicornem appellant; apud Thessalos *καράμυκα* dici et *ζυλοφάγοι βέν*, quasi bovem ligni edacem autor est Antonius Liberalis. Gallis dicuntur *Cerfs* volantes: Turo Lugdunensibus rusticis forte a Tauro derivato nomine, Italisque cervo volante, Bucarone del corno, Gusano con cuernos Hispanis. Ferrantes Imperatus cervi volanti vocat. Belgis een vliegende hert. Germanis ein *Schröter* dicitur. Nigro est toto corpore et maximo, huic duo cornua praetenduntur ramosa seu dentata, quibus cum constringuntur, valide apprehendit: oculi utrinque a latere horum positi, intra vero cornua duo parva cornicula velut antennae; capite latiori quam pectore, sed minus longo; hujus et caput et corpus reliquum a se invicem divisa diutius vivunt.

Qui vero hunc ordine consequitur, caetera priori similis, ut magni-

tudine tantum differre videatur, quae dimidia parte minor est.

Sequuntur *duo alii μόνεροι*, hoc est, unico cornu in summo capitis, quos ab Aegyptiis Mercurio dedicatos supra meminimus, corpore nigro, cui nonnihil rubri admistum sit, crasso magnoque capite. Horum posterior hirsutus atque pilosus est prona parte, horum species Rhinocerotas appellat Ferrantes Imperatus ob similitudinem cornuum, quam habent cum Rhinocerate, animali quadrupede; tarde volant, quo fit, ut ultro fere in manum ejus, qui prehendere voluerit, involent.

Quinto loco est Lucanus Papilioni similis, est enim verficulor toto corpore duos digitos per transversum longo, cornibus instar cervi dentatis nigris, quibus ab utraque parte posterius ante oculos prominent antennae tenues, longae, ut ad latera viam tendant factae, nam ad latera utraeque protruduntur, capite albis insignito maculis, per quas rubor quidam obscurus perfunditur, pectore angustiori, quam capite est, tribus albis maculis in medio notato, alvo proluxa, crassa, longa, ut Papilionibus quibusdam contingit, annulis rubris, alis non universam alvum contegentibus, sed multo brevioribus, et, ut puto, farinaceis. Nam, ut verum fatear, id nunc me fugit, cum ejusmodi Insectum inventu rarum existat, nec ejusdem descriptionem exactam, quam olim feci, reperire postea unquam potuerim; variis coloribus hujus alae exornantur, nam suprema parte, qua superiori alvi parti contingunt, vicinaeque sunt pectori, rubicundam maculam ingentem praebent cordis, quod vulgo pictores depingere solent, compresso mucroni seu cono similem; reliquum deinceps alatum corpus nigrum est, maculis aliquot primum argenteis, deinde lineis latioribus obscure rubentibus, quae utraeque aliquoties per vices iterantur, ita, ut in hujus animalculi alis natura illustrasse pictores artemque eorum videatur.

TERTIA

TERTIA TABULA tota Caraborum plures continet species, excepto primo, qui ad Lucanorum genera potius pertinet, parvo corpore nigerrimoque, cornibus incurvis parvis sine dentibus ad eundem usum, ad quem Lucanorum aliorum, his item antennae postponuntur singulis a latere, pectore modice crasso et crassiori, quam caput est, alvo duplo longiori, ejusdemque crassitie et latitudinis. Cervettino vulgo dicitur.

Secundo loco datur Carabus inter minima genera referendus; ejus caput, quod parvum est, itemque pectus, antennae et pedes nigrae sunt: sunt autem antennae longae, nodosae, vaginis rubris ab utraque parte, quae in medio maculam nigram grandem habent. Porta terra vulgo Italica dicitur.

Huic ex ordine secundo loco succedit Carabus, quem Aristotelis verum esse arbitror, cum aliquoties in ligno is sit repertus arido, e quo postea evolavit.

Tertius Carabus e ligno arido quoque nascitur, ut vidimus, nodosis procerisque cornibus, quae nodis constant novem aut decem grandioribus primum prope caput, deinde minoribus, in quos singulos extremitates tenuiores superiorum nodorum inferuntur ita, ut articulationes nodosae appellari possent. Ultima autem articulatio ex parte constat nodosa et absque nodis ita, ut ea, quae nodis destituitur, tenuis in fine in nodosam partem inferatur, veluti in ultimis digitorum articulationibus facile est videre. Porro haec cornua, quae antennae merito ab Aristotele nominantur (suppleant enim earum usum) quandoque corpore multo breviora, quandoque longiora sunt, vidi quandoque duplo longiora ipso corpore; caeterum colore nigerrimo, ut totum corpus. Capite paulo minor, quam pectore, quod inaequale est, venter omnium longissimus latissimusque, prona parte annulis quatuor aut quinque latis constans, in ventris fine, ubi alvus est, hirsu-

tus, pedum extrema ferrata sunt et aspera, multis hirsutis particulis constantia, quarum ultima bifurca, seu bifida, et adunca in modum hammi, qua validissime cuique obviae rei, velut lapidi, ligno, linteisque adhaeret, ut vix inde tuto avelli subito possit. Vnde Portapeso ab Infubribus dictus putatur. Nam etiam si parvum sit animal, tamen quandoque sustinet, retinetque pondera sextuplo, aut amplius ipso animalculo longiora cum suis cornibus suspenditur, et in altum evehitur; hunc aliquando in pertusa pyxide conservavi vivum per aliquot hybernos menses, apponens lignum aridum et cariosum; Sed hybernis illis temporibus observare non potui, num eo vescatur, quod quidem verisimile est, cum duobus dentibus aduncis sit instructum, ut reliqua Scarabaeorum genera; his enim se conjungentibus sectum alimentum ori ingeritur: universum autem corpus exceptis cornibus longum duos digitos, latum minus uno.

Qui descriptum sequitur ejusdem generis, differt autem corporis universi colore, qui fuscus est ad castaneum vergens, cornua sunt tenuiora, longioribus constantia internodiis, sed tenuioribus, pectore multo minus caput, in quo oculi sunt satis conspicui, siti in posteriori magis parte, nec ita distantes, et ad latera, ut in praecedenti, pectore quoque minore, ventreque longiori et nigra cauda insignito.

Succedunt duo alii sub eodem Caraborum genere referendi, minores, corpore nigerrimo: capite majori, quam pectore, quod linea quadam fusca a pectore separatur, alvo seu ventre figura fere ovali, qui totus vaginis binis cooperitur, secus quam in praedictis, pedum extremitas non usque adeo aspera, ut cuique obviae rei adhaerere possit.

Ultimus est Carabus dubius: nam eae antennae, quae in aliis nodosae erant, in his veluti Papilionum sunt quorundam plumatae, toto corpore nigro, capitis ac pectoris magnitudo fere eadem, sed in pectore ab

C c

utra-

utraq[ue] parte duae appendices videntur nodulis aliquot constantes, quae, cum pectus pedibus duobus destituatur, secus ac in multis aliis pedum vicem supplere putantur; pedum utique constitutio differentia est notabili; nam secundus eorum articulus, atque tertius iisdem villis est, seu asperitatibus, et capillamentis, quibus sunt antennae et descriptae appendices pectoris; universi autem corporis ea est parvitas, qua in icone cernitur.

QUARTA TABVLA duos tantummodo continet, quorum *primus* ad Caraborum quoque genera referendus, ac praecedenti tabula quarto loco descripta congener, dorso multis punctis protuberantibus resperfo, alvoque caudata.

Secundus totus niger dentato capite absque cornibus nodosis, quorum loco duas antennis nigras aequales mediocriter longas habet.

QVINTAE TABVLA *primus* uvas corrodit, toto corpore niger, exceptis pedibus vaginis et antennis, quae sunt colore castaneo, antennae in extremitate multifidae sunt veluti scopae, vaginae ad finem alvi non pertingunt.

Alter fere ejusdem generis caudatus, pectore et capite nigris viride resplendentibus, vaginis non totam alvum circumdantibus colore castaneis, pedibus in extremitate magis rubentibus, item antennis eodem colore praeditis, quae cum in fine crassae apparentur, ut fructus tenues et oblongi, aequalesque, parvo admodum pediculo capiti adhaerent.

Insecta tria quae subsequuntur, ad Cantharidum genera referuntur, quorum *primum* toto corpore nigrum exceptis vaginis, quae miniae fere totae sunt. Nam linea nigra in principio latiuscula a medio vaginarum ambarum, qua parte sibi invicem contingunt, oritur et versus anum protenditur, finitque; antennae sunt in eo longae. *Secundum* capite, pectore, antennis, et

duobus prioribus pedibus ferrugineo colore, reliquis membris colore nigris coeruleum fere splendentibus, seu plumbeis. *Tertium et ultimum* pedibus antennisque nigris, reliquis membris miniae.

Sexto loco ponitur Scarabaeus vermis facie, toto corpore niger, duabus in ano appendicibus crassis, antennis proceris.

Septimus caudatus est, toto corpore ex cinereo ad castaneum vergente, pectore et vaginis aurum splendentibus, antennis tenuissimis, oculis conspicuis a latere capitis collocatis.

IN SEXTA TABVLA ordine *primus* ponitur Scarabaeus foetidus dictus, quod tetrum haberet odorem, in campis repertus, Scarabaeo pilulari magis, quam alteri alicui insectorum similis, antennis est nigris geniculatis, in quarum extremitate duo sunt globuli seu pilae, maculamque prope has habet ferruginei coloris, caeterae partes omnes nigerimae, exceptis vaginis, in quarum suprema parte quatuor apparent maculae ferrugineae; pedes erant in fine maxime serrati et asperi, cauda annulosa, quam extendere et retrahere poterat. Dum tangitur, stridet, curritque velociter. Notandum in hoc eodem animalculo in parte infera circa os vermiculum, aut exiguum animalculum extitisse, quod utrum ei naturaliter insit, an vero per accidens, adhuc me profecto latet: nam tamdiu, quam apud me continui, semper apparuisse deprehendi.

Secundus et ille foetidus, totus niger, minor, antennis serratis et absque pilulis, pedum extremitate aspera.

Tertius serpentarius a nobis nominatus, non quod serpentis figuram referat, sed quod in occisi serpentis corpore, cujus carne vesceretur, deprehensus sit, pilulario minor, angustiorque corpore, capite nigro depresso, antennis nigris, parvis, quarum apices flavescunt, rostro bicorni, oculis emissitiis, pectore nigro

gro scutiformi, vaginis quadrangularibus brevibus (non enim totam alvum cooperiunt) nigris, quarum utraque duas in medio habet fascias luteas paululum ferratas, alvo valde annulosa et circa extremitatem valde pilosa: pedibus omnibus ferratis, quorum tamen anteriores in extremo articulo reliquis erant latiores, ut manum quodammodo imitarentur, subtus vero flavescentes. Inter medios et posticos pedes colore est aureo, obversusque ea parte Soli splendorem emittebat: sed hunc colorem aureum pili quidam rufescentes efficere videbantur; In pectoris parte supina cruce erat notata, inter antennis macula obscure lutescente et triangulari: pars ejus inferna multis pediculis scatebat.

Quartus e Pilulariorum forte est genere: nam circa excrementa eum versantem deprehendi, brevi corpore et obeso, nigerrimo colore et relucenti capite rotundo, et instar scuti militaris efformato, e cujus medio cornicula duo exerit breviora cum apicibus, et alias duas appendices his multo exiliores: Pectore item scutiformi, quod tamen in anteriori parte appendicem quandam protensam et acuminatam habet, ut tertium cornu referre videatur, vaginis striatis, pedibus in fine ferratis et asperis: anteriores horum minus asperis, posteriores magis; ad latera pilis quibusdam rufescentibus vestitus, ani figura medii scuti figuram exprimit.

Quintus niger, parvo capite, antennis longioribus, nec pedibus asperis. *Sextus* aquaticus minor dictus, quod in aquis degat, corpore est nigro, lucido, ad viridem quodammodo accedente, pectore ac ventre lato, vaginis ventre majoribus, in medio ventre inter pedum exortum appendicem quandam habet, qua pedes a se invicem separari videantur.

Duo postremi minimi, dorso uterque variegato. Prior pectore scutiformi, ac capite rotundiusculo, duabus antennis exilibus insignito, dorso autem multis punctis seu gra-

nulis resperso, coloreque nigro. Posterior corpore magis rotundo et compacto, capiteque exiguo, antennis longioribus, dorso toto variegato, et colore magis nigro.

POSTREMAE TABULAE primus e minimorum genere est, toto corpore nigerrimus, compactus, antennisque exiguis, vaginis universam alvum tegentibus.

Qui hunc ordine sequitur, major, et corpore item nigro, magis oblongo, antennis longioribus, pedum extremitatibus minime asperis, sed levibus et aequalibus, ut ad scandendum non usque adeo aptus videatur, nisi ejus parvitas has asperitudoines cernere non sinat.

Tertius inter Scarabaeos quoque a nobis relatus, quod cum eorum natura corporisque constitutione magis, quam cum aliorum conveniat, capite parvo, cujus articuli cum dorso aurei sunt, caeterae partes nigerrimae.

Quartus corpore universo niger, capite rotundo parvo, antennis mediocribus, pectore triplo majori, vaginisque universum ventrem contegentibus.

Quintus e minimorum genere niger fere totus, praeterquam in vaginis, in quibus aureus color, sed obscure videtur; capite rotundo, et exiguis valde antennis, nec facile conspicuis.

Sextus totus niger, capite serrato et magno, pedibus ferratis et asperis, in fine bifidis, vaginis brevibus, nec alvum totam contegentibus.

Septimo loco positus est *Gryllus* potius: oblongo corpore, colore flavo, sed circum latera praesertim vaginarum nigris quibusdam maculis variegato, antennis rectis, longis et nigro atque flavo colore distinctis.

Octavus supine depictus, capite rotundo et exiguo nigro, antennis parvis et tenuibus nigris cum pectore, quod majus capite est, pedibus item nigris, inferna ventris parte seu prona rubra.

Nonus totus niger et oblongus: capite minutissimo, antennis mediocribus

cribus acuminatis, pectore grandi, quod a ventre divisum longo interstitio et exiguo ligamento connexum: pedum ultimis articulis serratis et asperis.

Decimus quoque niger excepto dorso, quod quodam argenteo splendore nitet, mixto scilicet cum nigro,

capite est exiguo, exiguisque antennis, ventre paulatim versus inferiora gracilescente, pedum extremis particulis bifidis.

Vltimus et is exiguis antennis, totusque niger, minus gracili extrema parte alvi, inter minimos hic computandus.

CAPVT IV.

De Proscarabaeo, et Scarabaeis aquaticis.

Moufet. de
Inf. l. i. c. 23.

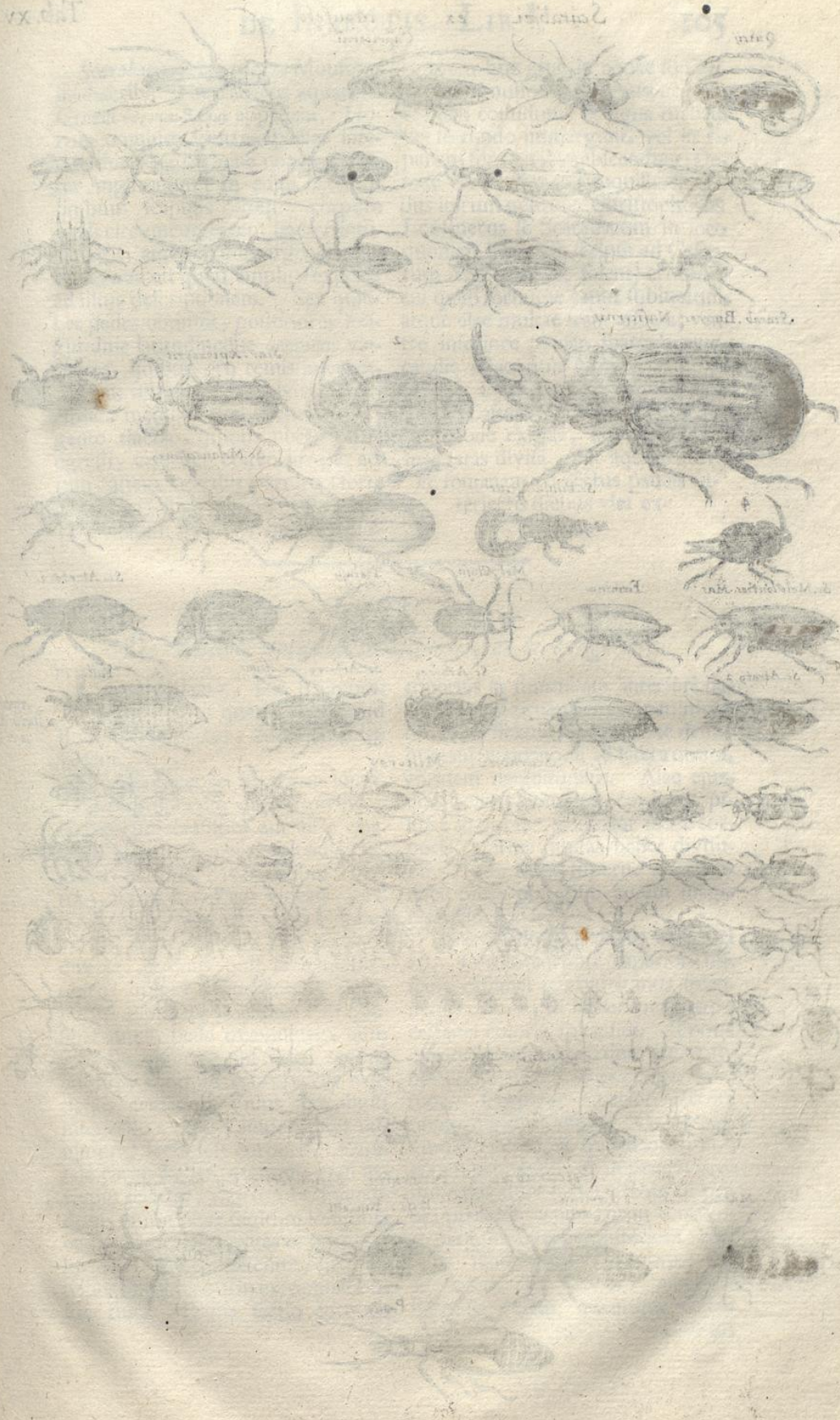
Quem Latini Proscarabaeum dixere, illum Paracelsus *Meloen*, Agricola *pinguicolum*, Graeci *αἰνικάνθαρον*, et *ἐλαϊονκάνθαρον*, vocant. Germani Majalem Scarabaeum appellant. Corpus ei molle, e caeruleo obsoleto, cum splendore nigricans. Scapulis alae duae, vel potius alarum rudimenta innascuntur, celeritatis in gressu adjumentum. Circuli, dorsi ventrisque fasciae, viriduli in junioribus, in adultioribus, coerulei apparent. Agricola falso quadrupedem facit: constat enim sex pedibus. Wierius apud Clutium sic describit. Hic vermis, in capitulis et colli circuitu colore purpurae saturato aut violaceo annotatur, paulum scintillans, alae delitescente viriditate tinctae sunt; Sub alis atque in dorsi ambitu circuli visuntur diverso colore imbuti, subinde viriditate micantes, subinde flavedine obscura distinctae; venter atque pedes colore caput et collum repraesentant; in utroque latere ventris tres pedes continentur. Rostro autem incurvato aliis congeneribus et rostratis non absimiles. Vbi aetas tenerior est promiscue caeruleo colore tinctiores censentur; excrescunt in duorum articulorum digiti longitudinem et unius crassitiem. Contritus fragrantiam fundit. Foliis violarum et graminis tenelli praecipue vescitur. Raro extra Majum conspicitur. Reliquis anni temporibus vel latet vel semine pillulis incluso, obit. In ericetis colligitur: solet et ex fossa herbacea rorida erui. Coeunt averfis caudis, foemina, quae

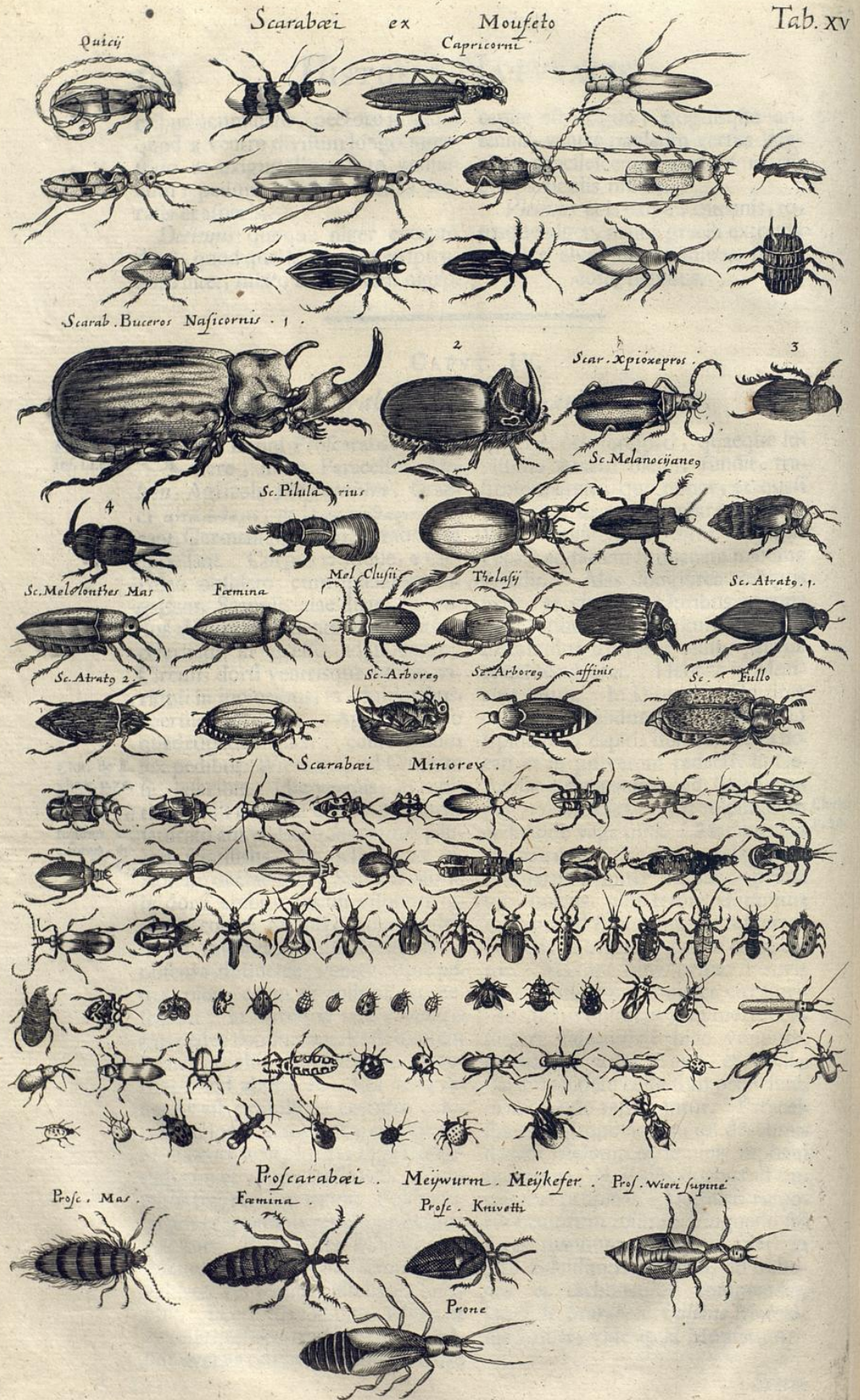
Clut. de Ephem. p. 74.
Proscarabaeus Wieri
supinus et
Moufet. p. 163.

major et oris forcipati, quaeque levissimo attractu oleum fundit, trahente marem, qui minor, et quasi exsuccus, ut retro reptare cogatur. Wieri supinus, (*vermem Majalem* vocat) ad faciem humanam maxime accedit. Alas longiores reliquis gerit, et cingulis pluribus corpus ambientibus distinguitur. Quem Edmundus Kniverus vidit, parvus et exsuccus erat. Habent in *Medicina* usum. In Ditmarsia filo circa collum appenduntur. Ibidem in Epidemico capitis dolore tres exsiccati et in pulverem redacti, in Cerevisia propinantur, ad sudandum per novem dies. Sed solemnis in arthritide vaga usus. Manibus eos tangere cum colliguntur, religio est. Numerus semper impar: prima vice unicus, post ternus assumitur: quinque ad summum: in pulverem redacti, in cerevisia calida exhibentur. Maxima hinc primo ventris perturbatio, maximus et circa urinae ductus dolor, ut cum morte conflictari videantur: hinc vomitus, cardialgia, ardor urinae, et similia. Serum tandem copiosum proliciunt, et aliquando restituntur. Paracelsus in hydrope aquam ex drachmis decem Meloum et seminis raphani uncia una, ab uncis duabus ad uncias tres propinat. Destillati tumores oculorum tollunt. Pinguedo fistulas manuum sanat. Kegler in oleo dulcissimo suffocatos, ad bubones et carbunculos commendat. Quid de *Scarabaeo Culione* Marcus scribat, vide apud Moufetum.

Clutius l. 1.
p. 82.

SCARA-





Scarabaeum Aquaticum Moufetus ita describit. Scarabaeos aquaticos Graeci ὀδοναυτάρες appellant. Horum omnium ventres spadice infecti, dorsoque carbone notata, praeter Anglicanum; In cujus icone si limbum scapulis totoque corpore ovali circumcurrentem leviter insu- scaveris, atque oculos argenteos feceris, non est quod amplius expetas ad illius descriptionem. Sex quilibet pedes obtinuit, posteriores longitudine latitudineque caeteros vincentes, quibus pro remis inter nandum utuntur. Sed elytris nigerimis, membranae latent alae argenteo tinctae, quibus noctu aquis egressi, celeriter convolant per aërem, quem interdum perraro (forte nunquam) diverberant. Omnium vero minimi sunt illi, qui irrequie-

to motu huc illuc in aquae superficie multi nullo ordine transcurrunt, et quasi collidunt, et aqua turbata vel se fundo immergunt, vel in riparum foraminibus abscondunt: Deinde vero mutis et tranquillis fluctibus iterum gestiunt. Christophorus Leufterus se Scarabaeum in loco quodam invenisse scripsit ad Gesnerum, vaginaria (ut solent) crustula, cui quasi formicae caput subluteum, atque alae multae erant affixae; ventre inferiore pinnae spargebantur, caudis astacorum similes: quibus (ceu in aquis remiges) divagabantur. Cauda prominebat pro sua munitione exigua, sed in longissimas fetas divisa. Ex aqua palustri in fontanam coniectus paucis interjectis diebus vita excessit.

CAPVT V.

De Tauro volante Brasiliensi, et ei congenere.

Tauri volantis, seu Scarabaei platycerotis quatuor sunt apud Brasilienses species, *Enena* incolae vocant.

Totius corpore in primo longitudo plus duorum digitorum Rhylandicorum crassities aut fere quatuor. Totum corpus splendide nigrum, sed pilis flavescentibus operum, ita ut flavescentem videatur. Sex habet pedes seu crura duos anteriori versos, duos ad latera fere extensos directe, et duos post se extensos, nigros omnes splendidosque et superius ratis pilis praeditos; in quolibet autem pede tres unguis, cum parvulo digito, qui quasi tertius unguis: suntque crura variis denticulis armata. Vnius fere digiti intervallo a capitis initio (quod minimum) sectio est corporis. Capitale cornu habet magnum, et in extremo sectum, nigrum et splendendum, unum pene digitum longum: oculos nigros eminentes et prope illos duos cirrhos extensos, singulos tribus apicibus qui in extremitatibus sunt fusci. Prima sectio corporis

tricornis in summitate anteriori habens cornu protensum et paululum deorsum flexum, longitudine dentis humani: et utrinque ad latera unum, ejusdem magnitudinis. Alae ejusdem coloris cum toto corpore, pilosae ac durae. Posterior sectio corporis inferius multas habet divisturas. Prior sectio superne magis rufescit pilis, posterior autem magis flavescit.

Alter paulum diversus a priori est. In toto corpore superiori obscurae castanei seu nigricantis splendentis coloris, in infimo per totum castanei coloris splendidi. Totius corporis longitudo, duorum et semis digitorum crassities circiter quatuor. Corporis anterior sectio, unum digitum longa. Caput parvum: oculi nigri splendentes, non tamen prominuli, ut in priori: prope oculos duos habet cirrhos ut prior: proxime caput cornu erectum et paululum versus posteriora reflexum semidigitum longum; et ad latera in sectione anteriori superius versus utrumque cornu crassum

D d

crassum erectum, paulo brevius et obtusius quam prius illud. Alas habet ut alter et corpus ita conformatum: Crura sex tribus juncturis, et tribus digitis, et uno minimo pro quarto: media crurum pars inter secundam et tertiam juncturam aculeis pyramidalibus munita: integra autem crura sunt hirsuta pilis castanei coloris, uti et circa os ac in sectione corporis.

Tertius, rarissimae est conformationis. Magnitudo illi eadem cum prioribus; crasso et rotundo ventre: crura habet sex, singula duabus juncturis constantia: anteriora autem quinque processus acutos quasi digitos habent, quibus terram fodiendo citissime sub eam se ingerunt. Alas habet duas striatas, et in prima sui corporis sectione eminentiam sellae formem, et ante illam foveam sive cavitatem subrotundam, avellanae majoris capacem, in qua magnus numerus foetuum vivorum visitur, coloris brunni et filamentis quibusdam in fovea annexorum, qui magnitudinem referebant feminis papaveris, sed Megascopio quilibet inditus magnitudinem ostendebat pisi, eratque omnibus numeris absolutus et cornutus ut parens. Caput semilunaris fere figurae et compressum, cui cornu impositum, satis crassum et plus digito longum, erectum, sed in summitate paulum versus posteriora inclinatum. Pone cornu hujus exortum, in quolibet latere oculus grani milii magnitudine rotundus, niger, splendens. Totum autem corpus, crura et alae sunt insignis splendentis coloris, ex nigro, viridi, et aureo mixti; estque totum subtilissimis pilis vestitum. Validissimus est, nam scatulae crassae a me inclusus, ac latere cocto crasso imposito, nihilominus se semper exferebat, ut funiculis fuerit coercendus. Hirci pene odorem de se fundit.

Quartus. Crura habet sex, quatuor in posteriore, et duo in anteriore sectione corporis: pedes desinunt in duo lunata cornicula: sin-

gulaque habent tenuius tenaculum. Anterior sectio digitum longa in cornu desinit duos et semis digitos longum, teres et paulum deorsum incurvatum, et duos habens veluti dentes versus posteriora. Inferius in antica parte corporis, sub exortu hujus cornu, jungitur caput, parvum quidem sed et cornu habens sursum incurvatum, duos fere digitos longum, cum processu tripartito in ipso acumine. Oculos habet rotundos, nigros, splendentes feminis cannabini magnitudine, pone oculos autem duos processus coniformes, contortos, posterior sectio duos digitos est longa, atque alis crassis tecta, cum anterior sectio glabra et solida testa tegatur, quae et in cornu extenditur.

Tota autem anterior sectio cum cornibus capite et cruribus, atque inferiore ventre, nigri et splendentis est coloris, et superius seu longum cornu, versus inferiora, villosis pilis, obscure flavis sive luteis vestitur, ita ut ad tactum holosericum referat. Junctura ad caput quoque villosa; crura autem et infimus venter brevioribus vestitur pilis obscure flavis. Alae exteriores constant testa colore fructus olivarum, cui obscure flavum admixtum, et variegantur sparsim punctulis fuscis. Cornua illa duo magna conjungere potest et illis aliquid tenere.

Congener Tauri volantis Brasiliensis, corpus habet bissectum, cuius anterior pars tertiam partem digiti longa, posterior paulo plus duobus digitis. Caput habet quasi quadratum et duos forcipes exsertos pro dentibus, oculos magnos prominulos ellipticos: duos cirrhos ante oculos, in exortu latiusculos, hinc angustiores plus duobus digitis longos, novem juncturis constantes: crura sex, duo in anteriori sectione, quatuor in posteriori quodlibet duos digitos longum, tribus juncturis constantes, pedes latiusculos, et in extremitate duos ungues aduncos. Anterior sectio ad latera desinit in quatuor aculeos, testa nimirum qua tegitur: posterior quatuor habet alas

Marcgr.
Hist. Bras.
l. 7. c. 19.

Aldi
Inf. l.

alas tenues, duabus testaceis tectas. Totum corpus superius obscure est flavescens, seu lignei coloris; caput, oculi, cirrhi, forcipes, crura, inferius corpus splendide nigra et venter praeterea cana lanugine obductus.

Maregr.
Hist. Bras.
l. 7. c. 8.

Hicce Colophonem imponat *Tambeiva*, insectum testudinem terrestrem non male referens, mediocris avellanae magnitudine; alae, nimirum exteriores duae testaceae, figura ut clypeus testudinis: anterior sectio corporis testa coloris splendidi quasi aurum viridi colore tinctum

transplenderet: in ambitu autem testae coloris est splendentis instar rubro tincti. Duo cornicula ad quodlibet latus oblique extensa. Crura habet sex nitentia ut aurum quod elegantissimo rubro transplendet. Corpus inferius ejusdem splendoris. Tarde incedit nec facile avolat.

Facit denique quorundam *Scarabaeorum Indicorum* mentionem Nieremburgius; quorum cornua derasa, et in aqua sumpta, venerem mirifice excitare ajunt.

Nieremb.
Hist. Nat.
Exot. l. 13.
c. 20.

CAPVT VI.

De Cantharide.

Nomen.

Nomen quod insectum istud apud Graecos habet, apud Latinos quoque obtinuit. Variegata *κατω-νιάς* dicitur, quod in modum testudinis compuncta, et variis maculis conspersa sit. Plinius omnes *parvos scarabaeos* vocat.

Descriptio.

Descriptiones in Differentiis adferemus. Qui *πυχύλας* eas describunt, alii vespae similem, sed corpore longiorem faciunt: alii vermem terrestrem, coloris viridis, auri colore superlucentem: nonnulli insectum oblongum parvum aurei coloris. Quidam denique animalculum parvum, varium, luteis lineis, quas in pennis transversas habet, promisso corpore, blattarum modo praepinguem.

Locus.

Occurrunt in Italia et aliis regionibus, in quibus frumentis, rosis, fraxinis, et oleastris insident. Nec tamen omnia ubique genera occurrunt. Nam in Belgio, et ultra ejus ad Septentrionalem plagam provincias, ea quae in frumento inveniuntur, reperiri, Aldrovandus negat.

Aldr. Hist.
Inf. l. 4. c. 4.

Vitus.

Arborum foliis et fruticum quorundam floribus ut et frumento, vitant. Vnde *καθαρίδι* & *οιτοφάγος* Nicander meminit. Noctu in unum diem congregant, et mutuis auxiliis, formicarum instar, conservantur. Die per totum locum volare Vincen-

tius prodidit. Ex putrescente humido et sicco, oriuntur, seu humore foliis insidente, in summis fraxini ramis, ficubus, pyris, pinis, populis, et Cynacantha. Ex erucis illarum arborum gigni, Aristoteles prodidit; et Plinius expresse. Cantharides *nascuntur* ex vermiculo in spongia, maxime cynorrhodi, quae fit in caule, sed foecundissime in fraxino: caeterae in alba rosa. *Coëunt* tamen et quidem tardo motu; generantque vermiculum. Perit ficus, si in ea prodierint. *Olfaetu* picem liquidam referunt, gustu Cedrum, ut Nicander prodidit. Calidissimae sunt et siccissimae. Ideo corpus adurunt, erodunt, et exulcerant.

Generatio.

Theophr.
de Caul.
plantar. l. 5.
c. 13.

Inter venena reponuntur, periiis seque illis assumptis, Cajum Carbonem, Pyrrhum, tertium ab eo qui cum Romanis bellum gessit, Cossinum item amicitia Neronis notum, cui scortillum, ut in amore detineret, condimentum pulvere cantharidum aspersum apposuerat, ut apud Paraeum habetur. Catoni denique Vticensi objectae sunt, ceu venenum vendidisset in auctione regia, quod eas sestertiis LX. addixerat. Larvius si bibantur, vel diutius extra haereant, dolorem in visceribus qui ab ore ad penem extenditur excitant; in Alexiph.

Nocumen-
tum.
Cic. ad Pa-
rum l. 9.
Epist.
Plin. H. N.
l. 9. c. 4.

Plin. H. N.
l. 29. c. 4.

Galen. I. de
Ther. ad
Pison. de
Tem. l. 3.
c. 3. Nicand.
in Alexiph.

D d 2

tant; vesicam ulcerant, penem et vicinas ei partes inflammant: sanguinis et carnis mictum; saepe diarrhaeam, dysenteriam, syncope, mentis alienationem etiam concitant. In ore sapor picis sentitur. In capite quidam et pedibus venenum haerere judicant: negant alii. Variis malum impugnatur remediis. Lac humanum ab ubere sumptum, caprinum, bubulum, singulis horis exhibitum, clysteres ex jure pingui cum oleis emollientibus quos nitrum ex hydromelite non male excipiet. Oleum liliorum, amygdalinum recens ex ovo forbili, Samium, oenanthinum, et quam

Plin. H. N.
l. 20. c. 13.

Plin. H. N.
l. 23. c. 2. et
4. l. 28. c. 10.

Lycus Neapolitanus pro antidoto posuit, portulaca, vehementer laudantur; Oleum vero cydoniorum certissima hujus morbi Theriaca est. Nec fraudari sua laude debent, acetum scillicet, terra samia, lutum Armenium, quod vi emplastica erosionem prohibet. His quidam theriacam et Mithridatium, quae tamen refrigerantibus et erosioni resistentibus doloremque levantibus castigari debent, adijciunt. Nec vomitionum obliviscendum est. Ideo a Dioscoride imperantur.

Vfus.

Circumspecte in Medicina adhibeantur necesse est. Vesicae enim ita sunt infestae, ut quidam, manu duntaxat derentas, sanguineam urinam prolificere credant. Montagnana certe cum alteri genium applicatae fuissent, quinque sanguinis per urinam libras eduxisse scribit. Caute agetur, si mensurae, medicamenti, et aegri habita fuerit ratio. Tria vel quatuor praebentur intus grana; exterius, majore copia opus est. Calidiores aegerrime ferunt; destituti viribus aut viscerum scirrhus affecti plane non. Ipsae cantharides, abjectis alis, capite et cauda a quibusdam exhibentur, quod et Hippocrati in usu. Audax qui has partes abjecto corpore adhibuit Medicus, mortis in uno et altero hydropico causa erat. Nonnullis tamen totis utuntur, quod et Galenus fecit. Alae reliquorum remedium. Vnde

Galen. l. de
vict. rat. in
acutis.

Galen. l. xi.
Med. simpl.

Plinius. Alae medentur, quibus

demptis lethale est; nisi forte mutilatus sit locus. De caetero, ad urinam ciendam, lichenos tollendos, verrucas, faciei pustulas, scabiem, podagram, mensium suppressionem, foeminarum sterilitatem, uteri strangulatus, quartanam, etc. adhibentur. Scapulis vel brachio appositae potenter urinam provocant. Excoriatorium lichenum Pamphili, quo Romae usus est, dum mentagra morbus grassaretur, Cantharidas recipit. In quartana telae aranearum involutae, de collo aegri suspenduntur. Reliqua in Aldrovando vide. Venerem excitare notorium est. In gravissima symptomata, et penis distentionem perpetuam incidunt, qui incautius propinatas hausere. Formulas passim apud Medicos invenies. Viperas si domi in vitreo vase alere volueris, cantharidibus ciba. Suffitu stercoreis bubuli cum galbano, a frugibus depelluntur.

Mousetus in majores et exiguas distinguit. Majorum aliae sunt, ut verbis ejus utar, oblongo corpore crassae, ex tritico collectae, ac Blattarum more pingues, variae aureis lineis, quas in pennis transversas obtinent (atque hae in medicina potissimae habentur) aliae minutiores, macilentae, latae, pilosae, interiores dictae; et ad medicos usus inutiliores. Majorum quoque non omnes ex viridi radiantes videris, sed alias item ex Xelampelino; inexplicabilis omnes splendoris, et colore oculis gratissimo donatae. Parvum genus Cantharidum Thomas Decataeus primus mihi communicavit; forma nonnihil et mole dispares videntur; sed virtute Cantharidea et ortu consentiunt. Harum (scilicet minorum) prima corpore, et capite oblongo est, et forcipato, oculis nigerrimis prominentibus, antennis longis atque nigris, alis circa medios lumbos extuberantibus, quae duobus punctis argenteis, et maculis paucis albis notantur: in Cicutaria herba per aestatem plerumque reperitur, pedes habet et crura, gracilia admodum atque longa, purpurascens minio ornata.

Plin. H. N.
l. 11. c. 31.

Differentia
Mouf. Tab.
atril. Insect.
l. i. c. 20.

Secunda

Secunda ejusdem cum prima coloris est, nisi quod antennae oculique virides videntur. Caput huic exiguum, scapulae globosae, atque gibbosae. *Tertiae* caput et scapulae confunduntur, coloris aeruginosi, sed ocelluli picem referunt nigerrimam: alas habet capiti concolores, sed striis quibusdam aureis micantes: pedes item piceos et breves. *Quarta*, tertiam aemulatur, sed herbaceo potius colore est, quam aeruginoso; alias praeter magnitudinem (quippe omnium minima est) non differt.

Aldrovandus quinque tabulis easdem repraesentat.

PRIMAE TABULAE *primo loco* depingitur Cantharis e maximarum genere, colore viridi, atque aurum lucente in rosa aperta.

Secundo prolixiori corpore, lineis luteis, in capite, pectore ac dorso, antennis longiusculis ac nodosis, luteis, ut etiam pedibus in rosa ex eruca nata, in qua et *tertiam* reperi rotundo corpore nigro et piloso, violarum speciem existimo.

Quarto et quinto loco est Cantharis rotunda seu Viola nigra prona supina, obscuris in vaginis punctis albicantibus et rarioribus, in alvi vero parte prona quatuor lineis parvis et albis ejusdem generis, et ea est, quae hanc sequitur, nisi quod punctula illa alba, quae in priori rariora erant, magis sint frequentia et conspicua.

Septimo loco est araneus, quem exactius suo loco describemus.

Proxima huic cantharis oblonga capite ac pectore nigra, duabus antennis satis conspicuis, in extremitate pilulam habentibus, pedibus item nigris, vaginis rubro et nigro colore transversim maculatis.

Eadem sequenti pictura expansis alis ostenditur, ut alvus, quae tota rubra est, exacte videri possit.

Decimo loco est Cantharis alia fusco colore, seu potius subcinereo ad obscurum tendente antennis longis.

Undecimo colore nigriore multo, antennis nonnihil nodosis et in fine obtusis.

Duodecimum locum negligenter Culex occupavit, longis alis et antennis, rubicundis pedibus.

Postremo est Cantharis tota viridis, et in vaginis colore mixto aureo, pedibus nigris.

SECUNDAE TABULAE *prima* est viridis, antennis longiusculis, e mediocrium genere, oblongo corpore.

Secunda inter minimas numeranda, tota coerulea.

Tertia inter fabas reperta, praedicta paulo major, tenuibus antennis, lineis in vaginis transversalibus nigris, reliquo corporis nigro.

Quarto et quinto numero notatur Scarabaeus *χλαρίχρυσος*, five colore viridi in supina parte, qui soli expositus aureum fulgorem edit, ut in aliis quibusdam Cantharidibus, tamen inter Scarabaeorum genera referendus; forte erit Scarabaeus viridis Plinii, quem ait suo jucundo aspectu contuentium visum excuere. Prona parte niger totus, antennis exiguis.

Sexta est Cantharis parva pectore nigro, antennisque exiguis, vaginis subaureis, recteque ob parvitatē describi nequit.

Postrema e Violarum, seu rotundarum Cantharidum specie, capite nigro et pectore, antennis longiusculis, vaginis rubris, pedibus in fine nonnihil divisis et rubris. Melancephalon appellavi.

IN TERTIA TABULA *primo loco* ostenditur Cantharis omnium minima coerulea.

Secundo Longicolla dicta paulo minor Vespa, toto corpore nigro, rostro seu collo protenso, cui utrinque duae insunt antennae.

Tertio minima colore aureo et viridi.

Quarto numero notata, est capite, antennis ac pedibus nigris, vaginis luteis, quibus sex nigra, rotundaque insunt punctula, bina superiori parte, qua caput proxime contingunt, reliqua in parte extrema versus alvum per transversum ex ordine posita.

Hanc *alia* sequitur latiori corpore atro, capite, et pedibus lutescentibus vaginis obscure, longiusculis antennis.

Sexto loco ponitur *Musca* viridis, antennis longis, inter *Muscarum* genera referenda.

Septimo et octavo duae exiguae, prior coerulea tota, altera cinerea.

Octava oblonga corpore, capite, pectore, antennis ac pedibus nigris; vaginis rubris.

Nonus numerus significat convolvulum, *in* Graecis, Tagliadizzo vulgo apud Italos agricolas, corpore coeruleo, pedibus obscure lutescentibus in vite repertum, ac folia ejus depopulantem; nascitur hic ex ovis *Bombicum* ovis similibus magnitudine, colore rubicundis, hic cum parere vult, multa cumulat, convolvitque folia (unde forte a Latinis id nominis datum) atque in his sua ova reponit.

Sequens Numerus aliam ejus speciem coeruleam continet.

Duodecimus *Cantharidem* nigram duabus maculis fuscis, nigris in vaginis distinctam.

Minima et e viridi aurea *decima tertia* est.

Hanc sequitur nigra semicirculis mineaceis in crustis insignita.

Postrema mineaceis vaginis, sed nigro maculatis, pedibus antennis, ac capite nigris.

Quae in *QUARTA TABVLA* proponuntur, omnes fere sunt *cantharides* rotundae, violae dictae a nobis nomine et idiomate Italico, e quarum numero prima est lato corpore ac pedibus nigris, quos extendit in utraque latera, cancri marini aut *Paguri* modo: capite nigro, antennis ejusdem coloris longis in fine obtusis, vaginis rubris, quatuor maculis nigris rotundis aequae a se invicem distantibus, quadratae figurae modo.

Secundo loco *Culex* idem, quem prima in tabula numero duodecimo exhibuimus: hunc eximere sumus veriti, ne notas numerorum atque ordinem depictorum inturbaremus, quemadmodum et eum, qui hunc ex ordine succedit, numero undecimo primae tabulae delineatum et ibidem descriptum.

Sequuntur *Coleoptera* duo, quorum primum fuscum corpore, alterum viride, et usque adeo exiguum, ut ad aliquod genus recte referri non possit, nos inter *Cantharides* retulimus.

Sexto loco datur *Viola* colore rubra, maculis nigris insignita.

Septimo et octavo eadem, sed nigra utraque, quarum prior linea rubra cingitur.

Nona est ex praedictorum genere, rubro nigroque colore varia.

Alia decimo numero notatur rubra duobus punctis aspersa nigris.

Vndecimo et duodecimo pectore sunt nigro albis punctis maculato, vaginis luteis, maculis nigris aspersis.

QVINTA et ultima *TABVLA* quatuor continet violas, quarum prima est minima punctis albis ornata. *Secunda* magna, nigro et aureo varia, triangulo in lineas dissecto nigras, dorso pulchra. *Tertia* nigra quinque aureis notis ornata. *Vltima* exigua cinnabari colore tineta.

Est in India genus *Teocuilin* cantharidum parvarum, rubri capitis, pectoris smaragdini, et reliqui corporis fulvidi. Ajunt, leprae illitas, atque confricatas, mederi. Vivunt apud *Hocitalpenfes*. Est autem *Teocuilin* vermis igneus, et ab igne aut urente natura impositum est insecto huic nomen.

CAPVT III.

De Bupreste, et Ipe.

Nomen.

Quem *Ardoinus* *Buprestem* vocat, is *Vegetio*, *Vulpestris* et *Bulpestris*, *Sylvatico*, *Bustasaris*, *Vegetio*, *Bublistes*, et *Bubestis* vocatur. Graecis

cis βεπρησις, Nicandro βεδάκη, et βεβρωσις, dicitur: quanquam forte haec pro araneola illa uberrima boves mordente sumi possit, quae devorata eadem cum Buprestis Symptomata inferat. Buprestis vero, nomen παρὰ τὸ πρῆσαι τὰς βες, quod boves rumpat; seu παρὰ τὸ πύμπρασαι, quod incendat, impositum est. Primo enim per summam acrimoniam intestina inflammantur, mox tumor, febris, et tympanites ingruunt: tandem membranis ruptis, crepunt pecudes mediae.

Descriptio.

Difficulus describi potest. Nam et apud veteres altum de ea silentium. Scarabaeo longipedi similem, et in Italia raram scripsit duntaxat Plinius; in Lybia frequentem Lucianus. Ideo nondum se veram Buprestem reperisse reliquit Aldrovandus. At Pennius veram se in agro Heidelbergeni invenisse gloriatur. Ex Cantharidum genere, esse dicit, quod et apud Galenum, Aërium, Aeginetam, Phavorinum et Avicennam habemus, sed oblongiore corpore. *Elytrum* exterius aurum imitatur. *Caput* est parvum, *Os* patulum, durum, robustum, forcipatum, dentatum: *Oculi* globosi et prominentes. Ex fronte duo oblonga et articulata cornua. *Venter* in longum productus. Belonio in descriptione montis Athos, est bestiola aligera, Cantharidi similis, sed major, colore flavo seu luteo. Visā et altera Buprestis vera, corpore paulo brevior, et circa ventrem latior; cauda magis acuta; capite parvo, oculis prominentibus, ore hiatulo; et forcipitio; elytra secundum longitudinem striata, colore saturata gramineo, ex auro splendente, ut Mousetus habet. Addit idem, crura pro corporis mole longiuscula tantum sex habere, (male Grevinus et Mathiolus octo ponunt) eaque nigricantia; cornua prioris cornibus duplo minora et subtiliora, etc.

Grevin. de venenis, l. 2. c. 11.

Locus.

Raro in Italia reperiri scripsit Plinius: frequentior tamen nunc.

Vescitur muscis, erucis, lacertis, lumbricis, et aliis insectis. Araneum

etiam interficit. Morticina non tangit, et ubi se interfectis implevit, reliquum ad cavernas trahit. Nitrosi est saporis, foetoris vix tolerandi. Tam exquisiti veneni, ut infestas contagio herbas, pecudes, si depascantur, intereant. Intus sumptum, corporis tumor, flatuum inter cutem et carnem copia, labiorum livor, sapor in ore virosus insequuntur: ne de urinae suppressione, ventriculi et intestinorum dolore, quicquam dicam. Hinc bene capitis ejus propinatores tenentur.

Venenum.

Remedio sunt, aphronitrum cum aqua; lac muliebre e mammis affatum extractum; urina muliebris epota et vomitu reddita; pyrorum sylvestrium omnia genera; quae tamen corpore tumido exhiberi non debent: Cantharidum alae et pedes, si quibusdam credimus. Reliqua apud Dioscoridem vide. Bos vel equus si comederint, instantur, ster-

Remedium.

Aelian. H. A. 6. c. 35.

cora minutim et frequenter reddunt, et cibum averfantur. A cursu et venae in palato sectione remedium. Plura apud Aldrovandum habes. Vsum nihilominus in Medicina invenire, si Cantharidum instar praeparantur. Dioscorides eas super cribrum ferventi cinere torret, Galenus aceto macerat, Hippocrates capita, alas, et pedes abjicit. Cum sevo hircino, septicavi, lichenas tollunt, ut Plinius prodidit. In desperatis mensibus, cum duplo ficus pulpa, ab Hippocrate supponitur; ne de uteri scirrho et suffocatione, aut molae ejectione quicquam addam.

Galen. l. 1. κατὰ τὴν. cap. 1.

Quantum ad *Differentias*, Mousetus duas *Scaraboides* describit, alteram ex auro virentem, alteram ex flavo nigricantem. Illa priori major, alae externae auro saturato lineatim ducto illitae, et pauxillo viridi (verba ejus sunt) adumbratae: Inter lineas umbones concavi, eleganter sculpti, assurgunt. Alteram a Jacobo Quickelbergio ex agro Viennensi accepit. Lonicerus, Cornarius, et Cordus propter foetoris magnitudinem Cimicem sylvestrem pro Bupreste sumserunt. Aldrovandus

Differentiae.

vandus tres proponit. *Prima* in arvis deprehensa, rictu fatis magno, coloris candidi, in interna parte serrato; supra cujus duo cornicula, quibus constat, aliud corpus habetur candidum similiter, in ipso rictu appendices illi quatuor breves, et pilosi, quibus videtur primum gustare cibum antequam in os sumat. Capite est obscure viridi, item dorso, et vaginis, quarum utraque maculam habet rotundam, albamque. Antennis longis. Lineam quam utraque vaginae, cum in alvi medio conjunguntur, constituent, aenei coloris, sub alis viridis, ut elegantiore colore vix intueri quispiam posset, pedibus longiusculis pilosis, colore non semper uno, sed prout soli obvertuntur, ita nunc colorem viridem, nunc aeneum referentibus, plus tamen aenei participantibus. Color qui supina est parte nullum colorem de se

fundit: in parte prona omnia elegantius micare conspiciuntur.

Secunda superiori similis, colore tamen differt, qui in toto (exceptis pedibus, qui flavi sunt) niger est, et haec quoque in arvis reperta.

Tertia est Jacobi Grevini, quam quatuor pedibus ab utroque latere depinxit, colore viridi. Similem depinxit Matthiolus in suis ad Dioscoridem Commentariis. Sed cum ibidem eam non describat, dubitatum eam velit esse Cantharidem, quibus in Medicina utendum est, an Buprestem.

Ips Plauto est *involulus*, Italici rustici *Tagliadizzo*. Proprium ejus in vitibus versari, easque ut et cornua arrodere. Hinc ab *ἵπτω*, id est *βλάπτω* noceo, nomen accepit. Qui Serpentis genus esse putant, ab Hermolao redarguuntur.

CAPVT VIII.

De Cucujo.

Descriptio.

Nieremb.
H. N. 13.
c. 3.
Moufeto.
Theat. In-
sect. 1. c. 25.

Insectum Indis familiare Cucujus, seu Coccojus, et ex Scarabaeorum genere esse videtur. Septuplo cicindela nostrate volante major est, digiti minimi crassitudine, duarum unciarum longitudine. Haud pauci cervinos scarabaeos aequant. Versperrilionibus paulo minores ex Petro Martyre Nierembergii dixit. *Corpus* duodecim incisuris ornatur, ex cinereo parum nigricans. *Caput* est longum, cujus anteriori parti nigra superius quasi in medio, triangularis macula infidet; breves antennae; *Oculi* grandes, juxta cornicula prominuli et nigri, prope os locantur; reliquum caput coloris est spadicei fere, exceptis duobus clavis prope *collum* aureis, e quibus *radii* splendentes, in volatu praesertim, atque alis expansis, insigni fulgore exeunt. *Pedes* sex nigri a corpore exeunt. *Elytra* quibus alae teguntur, colore fere castaneo videntur. Icones ex Moufeto appo-

fui. Hic, a Candido, pictore peritissimo, qui eas in Hispaniola et Virginia observavit, accepit.

Lucere noctu nemo dubitat: quae parte, non convenit. Oculis duntaxat radiare quidam prodidere. Unde Moufeto *κεφαλόδυνος*, dicitur. Quatuor lucidissima specula habere, Nierembergii; in oculorum sede duo, in ilibus sub vagina latentia duo: quae tunc ostendit, quando more scarabaei evaginatis tenuibus alis, aërem captat. Navigatores oculis et clunibus eandem adscribunt. Alii visceribus et cuti ventris diaphanae. Nullum aliud olim Indis sive domi sive foris lumen. Noctu gradiuntur duobus ad pollicem pedis alligatis: gestant et manu unum, dum *Vtias*, seu cuniculorum genus murem magnitudine superans, venantur. Tantum id, ut quivis in cubiculo legere, scribere, et necessaria peragere possit. Imminuitur, dum fatiscunt; post mortem,

Lux;

No

Aldr
de II
4 c.

mortem, evanescit. Quare vix credi potest, formari ex eo pastam, quae ad faciem et pectus attrita, lucere ea faciat. Candisio et Dudlejo, cum ad Indiae littora appulissent, imposuisse Moufetus ex itinerariis Anglorum author est.

Quomodo capiantur, et culices, quorum gratia captura instituitur, capient, Nierembergius ex Martyre prodidit. Primo noctis crepusculo exit domo cucujorum indigus, titionem manu gestat ignitum, tumulum unde queat a cucujis prospici, ascendit vicinum, elatis vocibus cucujum appellando, circumrotat titionem, cucuje, cucuje inclamitando, aërem obtundit. Ad vocantis reboatum simplices putant nonnulli, cucujos, eo delectatos strepitu, convolare: veniunt namque properanti ac praecipiti accessu. Ego vero accurrere arbitror ad titionis fulgorem cucujos, quod ad lucem quamcunque agmina culicum advolent, quibus cucuji vescuntur in aëre ipso, ut cipfelli et hirundines. En cucujorum numerum optatum, titionem venator manu projicit. Titionem aliquando sequitur cucujus aliquis, et solo se dimittit: captu facilis tunc est: uti scarabaeum ambulantiem vagina clausa, licet viatoribus si quis eo indigeret, carpere.

Negant alii hoc pacto solere capi cucujos, imo ajunt paratos habere venatores frondosos maxime ramos aut latam lineam, quibus alto circumvolantem percutiunt cucujum, in terramque impellunt, ubi jacens torpescit, et capi se patitur; vel, ut alii dicunt, secuti volucris lapsum frondoso eodem ramo, vel linteo projecto super eum, praedam assequuntur. Vt cumque sit, venator venatore cucujo apprehenso, domum revertitur. Ostiolo domus clauso, praedam solvit. Totam circuit praecipite volatu domum quaeritando cucujus culices, sub lectis pensilibus, et circum facies dormientium, quas implere culices assueverunt. Custodum officio, ut quiescere queant inclusi, fungi videntur.

Sunt et aliae ibidem bestiolae, volantes quae noctu lucent, sed nostris multo majores, et lucem etiam majorem emittentes. Lucent enim adeo clare, ut qui itinera constituunt, capitibus et pedibus, has cicindelas arte quadam pendulas vivas figant. Sic enim de longinquo oculis facile percipiuntur, et ideo rei veritatem ignorantes attonitos reddunt.

Mulieres non alia luce ad negotia sua peragenda in aedibus noctu utuntur.

CAPUT IX.

De Cicindela.

Plura hoc insectum tam apud Graecos quam apud Latinos accepit nomina. Graecis enim dicitur *λαμπρίς*, *λαμπρίς*, *πυρολαμρίς*, et *μισολαμρίς*, Aristoteli *βόσρυξ*, Suidae *πυρολαμρίς*, Hesychio, *πυρολαμρίς*: vel potius *πυρολαμρίς*, igni clunis et luciculis. Aliis *λαμπιδών*, et *σπίντη* metaphorice, *μυκήτας* Aristophanis quidam Cicindelas exponunt. Male *φάλανα* dicitur, *καθαγίς* vero vocabulum mari competit. Apud Latinos invenies appellari *Cicindela* et *Cincindela*, quod candorem cieat, *Noctilucam*, *Nitidulam*,

Noctuvigilam, *Lucionem*, *Luculam*, *Luciolam*, *Flammidem*, *Venerem*, (Levinus vetustissimus author, sic vocavit,) *Lucernulam*, *Incendulam*, ut ex Cicerone, Plinio, Scopa, Agricola, Varrone, Festo, Plauto, Scaligero, Turnebo, et aliis videre est.

Descriptionem in Differentiis vide. Nullibi in hyeme apparent. Mensibus Aprilis, Maji, Junii, et autumnio, quo raro volant, in pratis vesperi cernuntur. Plinius, ideo, ante matura pabula aut post discessum conspicuas dixit.

Ff

De

Captura

Nieremb.
H. N. 13.
c. 3.

Moufet. 1. c.

Nomencl.

Aldr. Hist.
de Insectis
4. c. 8.

Locis.



Generatio.
Porta Phy-
togn. 6. c. 3.

Arist. H. A.
5. c. 19.

Moufet.
Theatri
Insect. 1.
c. 15.

Scaliger.
Ex. 191.

Merula
obs. 3. c. 61.

Arist. 1. de
gener. c. ult.

Scalig. Ex.
194. Mou-
fet. 1. 5.

Plin. H. N.
18. c. 28.

De *Generatione* dissentiunt autho-
res. Baptista Porta e rore nasci pu-
tat: apud Hesychium aliquid de stu-
pa *Φρύγανα* legitur, Crediderim lo-
cum generationis innui. Aristoteles
non volantes, ex erucis non magnis,
densis, nigris, hirsutis procreari
scripsit: ex his pennatas, oriri. An
βόσρυξ dicantur, et utrum hae ex
pennatis oriantur, non facile dixe-
rim. Ephesius sane Graecus, *τὰς*
βόσρυξας a cicindelidis prodire, et ru-
sticis *Ciccas* ac *Platas* vocari (Rici-
nos Niphus vertit) reliquit. Car-
danus ex genere Crabronum ori-
ri voluit. Primus Scaliger, foe-
minam cum suo mare in coitu de-
prehendit. Mas, ne contactus
quidem destitit: postero die in
meridie solutus obiit. Ab ea ho-
ra sub vesperam usque multa ova
edidit foemella: quae intra viginti
horas vivificata abiit. Idem Gui-
lielmus Bruerus Anglus observavit,
ut apud Moufetum habetur. In eo
a Scaligero erratum, quod ova be-
ne non observaverit. Aristotelis
opinionem Merula faver. Observavit
is vermes noctu splendentes pilosos,
tam in foro Lebetiorum in fossis
herbidis et aquis carentibus; quam
in lacunis circa Viglevanum, quod
veteres Vergeminum appellabant.
Diu in coitu haerere, solutas pare-
re cito, Aristoteles, tradit.

Ad Naturam ipsarum pertinet,
noctu lucere; quod tamen non omni-
bus competit. Mares enim in Va-
sconia, teste Scaligero non lucent;
sed foeminae quae vermes. In Ita-
lia et agro Heydelbergenfi foeminae
omnes sunt *ἀλάμπετοι* mares lucige-
ri. Exit utrinque a lateribus et clu-
nibus fulgor, si hient et efferantur:
Compressis tota lux obscuratur.
*Fulgorem igni similem alarum com-
pressu tegi, secumque lucem et no-
ctem habere, dixit Plinius.* Non
ante crepusculum vespertinum con-
spici, hinc Plinio, *stellantes volatus*,
et *terrestres stellas*, apud Politianum
habemus. Innoxiae sunt: nec morfu
nec punitione impetunt. Ad cande-
las frequenter et avide advolare,
prodidere nonnulli.

Liquorem ex Cicindelidis fieri pos-
se, seu ipsis per se sumptis, seu cum
ligno falcis putrido, felle canis et
albumine ovi commistis, qui noctu
resplendeat, docuit Vitalis, et Carda-
nus: Quomodo destillari debeat,
Weckerus et Mizaldus. Ridet haec
Scaliger, et lucem hosce de coelo
deductam, in materia, tanquam in
triremem captivum remigem impo-
nere, atque in caeteris habere vel-
le videri, tam vere quam facete, ait.
Sane, bestiola mortua, aliquot post
horis, pars illa albida, ac in tene-
bris splendens, lucem omnem amit-
tit. Vitro lucido cum gramine in-
clusas impennes, lucem per duode-
cem dies de se largiri, si recens
semper injiciatur gramen, ipsae li-
bero fruuntur aëre, concedere Mou-
fetis videtur. Sed illam fatiscenti-
bus imminui, mortuis plane evane-
scere addit. Quid Ardenus Anglus
fecerit, apud eundem vide.

Duplices sunt, *pennatae*, nempe, *Differentia*
et *impennes*: quarum istae, adeo
clarum noctu splendorem emittunt,
ut ad illum majusculae literae legi
possint. Vtrasque in *Masculos* et
Foemellas Moufetis distinguit. Ma-
sculus (verba ejus sunt) animalcu-
lum est pusillum, volucre, qua-
tuor alis, quarum exteriores coria-
ceae, interiores membranae, colo-
re argenteo, translucidae. Corpo-
re est oblongo parum compresso et
latiusculo, quinque incisuris prae-
dito, ut pro lubitu extendi et con-
trahi possit. Corpus extensum, alis
longius videtur; contractum bre-
vius: Caput latum, fuscum, com-
pressum ad cuculli formam fabrica-
tum. Cornicula duo e media fron-
te tanquam ex uno centro exeunt,
juxta quae antea caput parum ex-
ruberat. Non procul ab antenna-
rum exortu minutissimus utrinque
globulus niger apparet, Gagatis
splendore nitidus, qui oculorum vi-
cem supplet.

Caput collo corporique brevissi-
mo conjunctum est, colore ex fusco
nigricante: pedes sex pectori juxta
caput affixi, quorum posteriores et
crura, juxta subluteo sunt colore,
reli-

Plin.

Aldrov. H.
Insect. 4.
c. 8.

Moufet.
Theatri
Insect. 1.
c. 15.

reliquae pedum partes nigricant. Tardius et gressu quasi composito prorepat; pectus parum extuberat; corpus juxta incisuras albicat, juxta caudam duas habet maculas; utrinque unam, ad lunae crescentis formam: ex quibus noctu splendor emicat pellucidus, sulphuris accensum, ut scintillas lucidissimas per aërem volare crederes: hic nunquam in Anglia apparet, vel saltem si hic degat, non tamen lucet. Cicindela Europaea foemina, tardigradum est animalculum, alis carens, duos plerumque digitos transversos longa, (licet in Vasconia longe majores longioresque, Iustartas ibidem dictas vidit Josephus Scaliger) erucæ magnitudinis mediocris, cui fere est similis. Caput illi parvum, compressum, durum, nigrum, oblongum, et os versus acuminatum: e cujus extremitate duæ exeunt antennæ, breves nigrae. Sex habet pedes, parvos, nigros, tribus articulis distinctos, juxta caput, erucarum fere modo. Corpus oblongum crassiusculum, taeniae instar compressum, duodecim incisuris profundioribus praeditum, praeter collum quod pro arbitrio nunc exerit, nunc lacescita retrahit et abscondit: partes intermediae nigricantium laminarum sese in gressu elevantium faciem obtinent. Per dorsum linea admodum exilis et parum candicans a capite ad caudam usque decurrit. Latera ventris ex xelampelino suave rubent. Cauda atque venter juxta caudam albicant. Vropygium tamen ipsum nigrum est. Cujus beneficio et nisu sese attollens arenatim repit, et furculis inde enatis sese pendulam affigit, sub hoc Vropygio excrementum ab alvo reddit subviscidum et filiosum, mellis aemulum, quod caudae furculis ad os reductum, denuo absorbet, staminaque exinde retrocedens fingere videtur lentoris prodiga, quae secunde devorat, eorumque revomitione et resorbitione sese sustentat. Partes albae in tenebris mirabili splendore fulgent, et stellas quasdam terrestres repraesentant: adeo ut cum lucer-

nis lunaque de lumine certare videntur. Hoc observatione dignum; clarissimum istum splendorem una cum spiritu vitali prorsus evanescere, ubi ergo perpetua illa lux, de qua nonnulli putidi Paraphysici tam inepte imprudenterque garrunt? In arvis saepius pennatas, quandoque vero intra opidorum maenia per plateas volitantes vidimus.

Aldrovandus quoque aliquot species nobis exhibuit, de quibus ita loquitur. Insectum hoc, quod *prima tabula* Erucæ fere simile, in sepium fovea repertum Lampyridem *ἀνλεγον* esse judico, cum, et ipsum proprio suo lumine in fovea latens noctu proditum fuerit, tineae est instar compressum, pollicem fere longum, sex pedibus anteriori parte instructum, nullis posteriore. Capitulum nigrum quatuor cirris tanquam corniculis Limacis instar munitum collo albo, quod ad libitum modo exerebat, modo contrahebat, praesertim lacescitum sub primae incisurae lamellam tanquam galeam caput contegentem. Compactum enim est segmentis duodecim, sibi mutuo imbricatim succedentibus, ac se subeuntibus laminarum instar dorso aequalibus, ac compressis nigris, quae tamen singula ad latera puncto utrique notata purpureo. Pedibus, inquam, senis oblongiusculis, et trium articulorum: stans, et caudam trahens dracunculi quodammodo speciem praebet. Cum vero his pedibus anticis progreditur, caudam sub ventrem inflectens et antrorsum complicans postica parte arcuatim repit. Nam et cauda pedum eorum vicem subit, qui in posteriori parte in veris Erucis existunt. Hanc enim candidam, et tricuspidem promit, qua posticam corporis partem inter serpendum sustinet, et cuilibet rei ut aciculae affixae adhaerescit pendula. Prima et antica segmina longiora sunt, breviora vero versus caudam vergentia, et medio latissimum corpus paulatim in caudae penicillatum mucronem attenuatur. Alvo extrema egerit excrementum quoddam lentum, ac cerae in modum

Aldrovand.
Hist. In-
sect. 4. c. 8.

dum fulvum, quod ipsum nonnumquam cauda ad os adducta in circum ceu vertitur, contractum ori admoveat, quo tamen etiam similem liquorem vomere videtur, ac veluti filo facto, retrocedit, illud diducit, ac protrahit lentore sequax, deinde denuo absorbet. Parte prona modice nigrescens diluta purpura qualis Pertici florum est, admixta

variat. Qui purpureus huic est macularum color, in quibusdam lutescit. Julius Scaliger in Vasconia sine alis Cicindelas esse scribit, Erucacae majoris quantitate, crassiores, ventricosae, Lucrambam ibi vocari. Ex harum grege ea forte erit quam secunda tabella pronam, et supinam ostendo, una cum Lampyride alata.

CAPVT X.

De Blattis.

Nomen.
Aldrov. H.
Inf. 4. c. 9.

Blattarum nomine, non tantum vermes quae in auribus et alvearibus nascuntur, Phalaenae dictae veniunt: sed et per grani in illice humili nascentes vermes; necnon farinarii. His illi intelliguntur, quos *σίλφας*, et *τίλφας* Graeci, Itali *Platellas* aut *Buccaroni* vocavere. Nec audiendus est Hermolaus, qui *καρίβας* et *πραγονερίδας*, blattas vertit.

Descriptio.
et alia.

Insectum est lucifugum, scarabeo simile, sed elytro carens. Plura in Differentiis occurrunt. De *Ortu* non constat. Alii ex vermibus et erucis provenire credunt: quidam, ut Cardanus ex ligno. Omnes fenestratum exuere, Aristoteles et Plinius testantur. Mares majores, et omnes alati esse creduntur: foeminae ventricosae, et alis destitui.

Cardan. 1.
de ven. c. 7.
Arist. H. A.
3. c. 17.
Plin. H. N.
11. c. 28.

usus.

Faciunt contra surditatem et aurium dolorem, si duodecim alis abjectis, in vini veteris et mellis ana uncia una semis, cum malicorio uno, pomi succi sesquicyatho, coquantur; post terantur, et tritis unguentum Syriacum, pix liquida, et succus e quatuor cepis expressus, adjiciantur. Fugantur herba blattaria dicta; vervecis recenter macerati ventriculo, ex consilio Diophanis, si is in loco in quo versantur, deponatur; oleo denique spicae, si eo inungantur: et hoc laudatissimum est.

Galen. med.
sec. loca. l. 3.

Differentiae.
Moufet.
Insect. 1.
c. 18.

Tres Blattarum sunt species, *Mollis*, *molendinaria*, et *foeida*, cui *Peruvianam* addere possumus. *Mollium*, mares omnes alati, et minores:

foeminae, magis ventricosae, et alis destitutae. Caput habent parvum, unde duo cornicula, praelongata, et in quacunque partem mobilia exeunt. Pectus una cum scapulis orbiculare, cum septem incisuris. Alae corpori concolores: Cauda bifurca et forpiculata: pedes sex. Visae Petropoli in templo, vulgari sextuplo major, sanguinem venantibus eliciens. Visae et in Philippo navi a Draco capta, molliores nostris, coloreque magis fusco. Cursu omnes valent: et struthiocameli instar, currunt magis quam volant. Latrinarum et balnearum incolae. In oleo decoctas, verrucis efficaciter illiniri, experientia testatur. *Σιτοφάγες* dixere quidam, quod farina vescantur. Dioscorides *ἐν ἀρτοκοπέαις ἐνυρισκόμενας* dixit. *Molendinaria*, Graecis *μυλαϊκός*, *μολικός*, *μυλαβής*, *μυλαρίς*, et *ἀρτοκοπέων*, ita a Moufeto describitur. Foeminam, ni fallor, vidi, quia alis caruit, vulgari illa molli longiorem, crassiorem, et cum majore splendore nigriorem, os forcipatum illi, parvum, quasi sub ventre positum, antennas habet primae similes, oculos item exiguos concavos, vel potius oculorum signa atque vestigia. Pectori pene quadrangulari quatuor primi pedes affiguntur, posteriores ventri: supra scapulas alarum quasi rudimenta conspiciuntur, alae tamen dici non debent, corpus reliquum crassiusculum, varie orbiculis incisum, quos

Arist. H. A.
3. c. 17.

Mouf.
Theat.
Inf. 1.

Plin. H. N.
11. c. 28.
Moufet. l.
c. p. 138.

si a latere intuearis ferram referunt. Caudae apex et furca utrinque una innascens, ad tridentis formam accedunt; stabulantur istae Blatae in locis tepidioribus, pistrinis et vaporariis. Vix magna in fame lucem ferunt: vel si victus quaerendi gratia in apricum procedere coguntur; celeri cursu ad tenebras recurrunt, vel pulvere sese tegentes, venatores fallunt.

Μυλαρίς Polluci est insectum, magnitudine Cicadae, colore exalbido, quod farina in moletrinis vescitur. *Σιλοφν* appellatum, Stephanus addit.

Foetida, Graecis *σίλοφν βδία* et *βδία* dicitur. Plinius, acuta clune facit: recentioribus scarabaeos pillulares, abscissa cauda, graphice repraesentat. Nigerrima est, *ἀπτερο*, etsi alatum et elytro tectam crederes, ore bifurco, cruribus longiusculis et gracilibus. Nocte lentissimo gradu prorsepat: profundis in cellis habitat: lucem fugit, et foetore universam viciniam

inficit. Vix sane marem in hoc genere alatum inveneris. A quibusdam cum Cimice confunditur. Datur et *alia* ejus *species* in Hungaria, Gryllo similis. In aggeribus et apricis invenitur. Dirum quid dum volat strepit. Hyeme lucis socia, quam fugit aestate. Tempore pestis, ceu arcanum gestatur, imo a quibusdam deglutitur. Frequentiores, ubi vina generosa nascuntur, invenias. Pinguitudinem, si caput avelatur, cum rosaceo tritam, auribus mirifice prodesse, scribit Galenus: sed lanam paulo post extrahendam; cum pisselaeo ulcera sanare traditur.

Peruane, Aranets dictae, gryllorum sunt magnitudine, et gregatim noctu volitant, omnem fere mollem supellectilem ambedentes. Melius forte inter gryllos recensueris. Aldrovandus unam, pronam et supinam, colore fusco; pedibus tamen et antennis paulo plus rubentibus, quam corpus reliquum.

CAPVT XI.

De Forficula.

Moufetus
Theatri
Inf. 1. c. 27.

Arnoldi *Forficula*, Latinis recentioribus *Auricularia*, Priscis *Mordella* dicitur. Niphus *Velliculam* appellat a Vellicando. Gallis *Aureilliez* vel *Perceauraille*, Germanis *Shrenwurm*. Belgis *Orenvuel*. Anglis *Earewig*. Hadrianus Junius *Fullonem* esse existimat, quum tamen a Scarabaei forma multum differat. An haec Graecorum *ἑρσοδάκνη*? Sane et ortus ratio, et morsus conspirant; nam et haec generatur in caulibus herbarum fistulosis (utpote Pastinacae sylvestris, Angelicae, Ferulae) et in Brassica frequens conspicitur. Boreales Angli obscoeno nomine *Tuwickballo* nominant, quasi *Scortimordium* vocaveris, vel *ἑρσοδάκνη*; nam ubicunque rugosam plicatamque cutem invenerit, vel ore mordendo, vel cauda bifurca stringendo, maximum

dolorem excitat, quod semel nobis pueris accidit inquit Pennius.

In duas auriculariae species incidimus; utraque volucris erat, contra multorum opinionem. Nam si eas in loco aliquo tabulave inclusas, scyrpo huc et illuc repuleris quod Illustrissimus Knivettus Pennium docuit, expansis continuo alis, quae sub elytris conduntur, avolat. Sed diligenter cavendum, ne festuca aut scyrpo durius prematur, aut vulneretur; tunc enim si velit maxime, avolare minime possit. Vulgatiore corpore spadiceo cernitur. Antennae, pedes, caudaque forficularia, flavescent. Altera (quae in Anglia rarior et semel atque iterum duntaxat a nobis visa) vulgatiore major est, corpore nigricantiore, collum argenteus quidam torques adornat: extrema elytra subpunicum referunt

G g

runt

runt colorem; os forcipatum habet et flavum. In dorso utrinque juxta latera quinque maculae fusillae oriuntur, caudae furca brevis est et nigra, qua versus caput sublata per aërem irata provolat.

Reperiuntur saepe in Brassicis et ferulaceis arboribus, ulmique foliorum tuberculis. Ex vermibus in caulibus ortis generantur: pellem quotannis veterem exuunt, qua spoliatae niveae videntur. Sed cum aetate renascitur pristinoque colore imbuitur. Anglicae mulieres maximo eas odio habent ob garyophyllati flores depastos, atque exesos, insidiasque struunt hoc modo: extimis arcis bacillo in terram defixo ungulas bovinas, suillas, vel veteramenta cava supponunt pannis vel stramine leviter infarcta: quae dum per noctem (pluviae vitandae animo, et tegumenti causa) Forficulae intraverint, mane veteramenti subito ablatis atque excussis, magnus

earum numerus excidit, atque ita pedibus contritae diem obeunt. Aristodorus eas in oleo communi vel flammulae coqui consulit: eoque convulsorum arterias, tam in temporibus quam carpo inungi, ut febris convulsionis medela inducatur. Iosephus Michaelis Halus, Medicus non incelebris, magnum earum numerum colligere solebat, ac in vitro arctissime clauso per balneum in pulverem tenuissimum redigere. Tunc urinae leporis tantum admiscebat, ut in aurem infundi mane vesperique possit. Arcanum hoc esse in furditate pellenda saepius protestabatur Pennio. Alii pulverem cum oleo garyophylli miscent, atque adhibent ut supra. Gallinago minor (Snite ab Anglis dicitur) et gallinae, auricularis vescuntur: maximumque harum omnium numerum in ventriculis earum reperisse, me fat memini.

CAPVT XII.

De Scorpio, Formica, et Pediculis alatis.

Moufet.
Theatri
Inf. I. c. 28.
Pausan. in
Bacor.
Ael. H. A.
16. c. 42.
et 43.
Strabol. 15.
Nicander
in Theria-
ca.

Plin. H. N.
11. c. 15.

Aelian. H.
A. 8. c. 13.

Scorpiones alatos dari, negavit Aristoteles, Apollodorus teste Plinio, Pausanias, Nicander, Aelianus et Strabo asseruere. Sane homo Phryx alatum in Ioniam attulit. Psylli eosdem in Italiam importare conati sunt. Latinis *Nepales* quasi nepae alatae dici possent. Colore sunt melleo, unde *μελίχλωροι* dicuntur. Flammeos Aelianus facit. Summae caudae niger nodus est, duplici praeditus aculeo. Septinodem Strabo facit. Alae locustae Malaci similes. Magnitudo vulgaris. Reperiuntur in India apud Prasios, in Aegypto, Palimbrotae, etc. Intra Siculi coeli regionem non vivunt: in Italia sunt innocui. In Ioniam alatos supra diximus. Communis his cum impennibus generatio: venenum calidum est. Lacertas, araneos, et omne genus serpentum enecant. Suo vulnere applicati medentur: et si exusti nidor ad alios

scorprios pervenerit, aedibus exigit.

De *Formicis alatis*, quae Aristoteli, ut Moufetus vult *ἰππομύρμηκες* et *ἰπώεις*, haec pauca adjicimus, nempe *νύμφας* et *στέφας* quibusdam appellari: vulgaribus corpore et lacertis esse majores, et inter nigrum furvumque medias: quatuor alas argento perlitas, externas majores et longiores toto corpore; internas duplo minores habere. Quae de Indicis, vulpibus non minoribus auri indefessis custodibus, et quarum pelles quasi pantherinas se vidisse Onesicritus scribit, et cornua Erythris in aede Herculis miraculo fuisse, Plinio produntur, mendacia sunt. Plura capite de formicis vide.

De *Pediculis alatis*, ista habet Moufetus. Agatharchides author est, a maris rubri incolis non multum distare Acridophagos, sive locustarum esores, quae quidem gens staturae

Breviar. I.
c. 25.

Aristot. de
partib. anim.
mal. I. 1.

Moufetus
Theatri I.
c. 28.

staturae aliis brevioris, aspectu macilens, ac supra modum nigra. Sub aequinoctium vernum, quando apud Italos Africi et Zephyri spirant, ex loco quodam incognito, ineffabilis magnarum locustarum multitudo una cum illis ventis ad ipsos provehitur, quae ab avibus volandi facultate parum, at corpore longe differunt. Ab hoc animalium genere toto tempore nutriuntur, iis salitis atque alio modo paratis vescentes. Venantur autem ipsas fumo ex aëre in terram dejicientes atque hi agilitate quidem et velocitate pedum pollere dicuntur. Sed quum valde siccum nutrimentum capiant, ultra quadragesimum annum vitam minime producant, imo vita sane

miseriorem mortem obeunt. Si quidem appropinquante senectute, eorum corporibus alata quaedam pediculorum genera innascuntur, figura quidem caninis muscis similia, sed alioquin minorum. Incipiunt a pectore ac ventre, brevique universam faciei cutem depascuntur. Atque horum alii scabiorum instar afficiuntur, deinde semetipsos graviter dilacerant, tandemque morbo consistente, nec non cum bestiolarum exortu tenuibus effusis humoribus, intolerabiles cruciatus subire miseri coguntur: sicque vel ob succos, vel ob alimentum, vel ob aëris pravitatem intereunt.



Vide et apud Mousetum.

coloris sunt Chrysalides, sive Necydali Bombycum, ex quibus quoque unam depinximus, eam autem, quae secundo loco posita est. Tertia coloris est viridis, nonnihil ad coeruleum vergentis, punctis toto corpore maculata aterrimis. Hujus generis Eruciae folliculos non texunt, sed in Chrysalides immutaturae, eo quo hic pingitur, modo super aliquod lignum, foliumve aut etiam lapidem extendunt, et solis ardore dein mutantur in papiliones, eos autem, qui ex albo viridescunt. Quarta etiam viridis est, sed auri instar

resplendet, depicta est prone, et supine, item a latere.

Habet et novus orbis aemulum *bombycis* alium vermem, *temictli* dictum: qui se, postquam in justam magnitudinem adolevit, in membranam feralem ab ipso filis intextam condit; et deinde ac si parum esset, suapte sponte detrusum in carcerem exhalasse animam, se libitinamque suam a furculo aliquo suspendit, ut procedente tempore, in volatilem papilionem vertatur, ac in speratas subeat transformationes.

ARTICVLVS IV.

De Curculione.

Curculio, quia in Papilionem ab it, Erucis subjungitur. Nomen per *αἰτίσασθαι* accepit, teste Varone, quod nihil pene aliud in eo quam gula videatur. Graecis est *κίς* et *μίδα*, forte et *τρώξ*. Multa eorum vere prodeunt examina, ubi frumenta recens demessa, eaque madida, antequam occalluerunt, reponuntur, vel ubi granarii fenestrae Austrinis flatibus sunt oppositae.

Columella R.R. 2. c. 10.

Inveniuntur tam in faba, quam in tritico. Vnicum *ortus* remedium, frumenta bene et commode recondere: et fabam, cum in area exaruerit, confestim priusquam luna

incrementum capiat, excussam, inferre. Cato, areas amurca subigi praecipit: Columella eadem, parietes subacto luto, obliniri jubet, etc. Perimuntur falsugine in qua allium decoctum est, si ea pavimenta et parietes irrigentur. Refugiunt fabinam, hederam, lupuli salictarii flores, juglandis folia, absynthium, abrotanum, nigellam, etc. Naporum semen miram in prosterendis vim habere, nostra et avorum memoria observatum est. Quia dulce et oleosum, appetitur: eo distenti, intereunt. Plura de iis vide in vermibus frumentariis.

Columella R.R. 13. c. 3.

TITVLVS II.

De Insectis terrestribus non alatis multipedibus.

CAPVT I.

De Asello.

Insecta multipeda non alata sunt, *Asellus*, *Scolopendra terrestris*, et *Julus*. *Aselli* vocabulum insecto huic Latini imposuere, non quod asino sit similis, sed quod ad colorem ejus accedat. Quidam, *Cutionem* et *Porcellionem* vocant. Plinius *Centipedem* dixit. Aristoteli est *ένος*, Medicis Graecis *ένίσκος*, Theophras-

Nomen.

sto *ένίνυ*, Dioscoridi *καραρίς*, Absyrto *ένικ*, Asiaticis, Galeno teste, *κλάμ*, seu a forma fabae, cui similis dum se in globum contrahit: seu quod e fabarum folliculis et culmis prodire soleat. Plinius *τύλον*, a cutis callo et duritie vocat: alii *ελον* sed perperam.

In-